ԺԹ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5070 7/20 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 18 ՐԷՃԷՊ 1320 ԺԹ· ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5070

درعليه‌ده غلطه‌ده ❁ آرەولك ❁ غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրք.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշւով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կըվերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՀԴ

Բաղէշի ընտրեալ Առաջնորդ Տ. Եզնիկ վարդապետ պիտի երթա՞յ իր պաշտօնատեղին. Պուլկարիոյ առժամեայ Հովիւ Տ. Վահան վարդապետ պիտի չերթա՞յ իր պաշտօնատեղին. Բալուի նորընտիր Առաջնորդ Տ. Աղան վարդապետ ինչո՞ւ Արմաշ կ'երթայ փոխանակ Բալու երթալու. — ահա օրուան հարցերը, աւելի՛ ճշգիւ՝ ամիսներու հարցեր, որոնց մասին որ եւ է տնօրինութիւն չեղաւ անցեալ շաբթու ալ Պատրիարքարանի կողմէն: Եւ այսպէս կրնան շաբաթները շաբաթներու եւ ամիսները ամիսներու յաջորդել, ու այդ երեք Առաջնորդական վիճակները կրնան միալ իրենց արդի կամ վաղեմի անհովիւ վիճակին մէջ: Բայց թէ վիճակի մը յարաբերական, եկեղեցական ու կրթական գործերը կրնա՞ն այսպէս ընդ երկար կախուած մնալ վարդապետի մը քմահաճոյքէն, եւ եթէ կրնան մնալ՝ մինչեւ ո՞րչափ ժամանակ, Կեդրոն. Վարչութեան անկ է կարծեմ խորհիլ ու կարելին ի գործ դնել, աւելի փութկոտ ըլլալու համար գաւառացւոց օրինաւոր խնդրանքներուն նկատառման մասին: Ենթադրենք թէ, օրինակի համար, Բաղէշի Առաջնորդը տակաւին մէկ տարի չուզէ Խարբերդէն բաժնուիլ, եւ յետոյ ուրեմն՝ իր նախատեսած հաշիւը ճիշդ ելլէ ու ինք ընտրուի Խարբերդի Առաջնորդ. այս պարագային ո՞վ պիտի միայ պատասխանատու Բաղէշցւոց անհովիւ վիճակին, Պատրիարքարա՞նը՝ որ անտարբեր հանդիսատես կ'ըլլայ Տ. Եզնիկ վրդ.ի անվերջ անվախճան օրաձգմանց եւ միւս կողմէն Բաղէշցւոց բանաւոր թախանձանքին, թէ նոյն ինքն Տ. Եզնիկ վարդապետ՝ որ... վարդապետի հիւանդութեամբ վարակուած՝ կը տկարանայ եպիսկոպոսացման հեռանկարին առջեւ: — Ի հարկէ այս պարագային պատասխանատուութիւնը կը բաժնուի կէս առ կէս ու բնականաբար կը թեթեւնայ ինքնին. — գէթ այսպէս կը հաշուեն երկու կողմերն ալ. — Պատրիարքարանը կ'ուզէ ըսել թէ ինչ կրնայ ընել, երբ ընտրեալ Առաջնորդը դժկամակութիւն կը յայտնէ իր հեռանկարին անձնատուր, եւ Տ. Եզնիկ վարդապետ կուզէ ըսել թէ ինչ չի կրնար ընել, երբ Պատրիարքարանը կը թուլանայ իր օրինական ձեռնհասութեան մէջ: Պատասխանատուութիւնը բաժնուելով այսպէս՝ դիւրատար կ'ըլլայ անշուշտ իւրաքանչիւր կողմին. բայց անդին Բաղէշցւոց անհովիւ կացութեան հետեւանքը բովանդակ կը ծանրանայ եղեր վիճակայիններուն վրայ, ինչ փոյթ. բնականաբար այս հոգն ալ կը բաժնուի իր կարգին, մէկ կէսը վերաբերելով Պատրիարքարանի եւ միւս կէսը՝ Տ. Եզնիկ վարդապետի:

* * *

Աստուածաշունչի տպագրութիւնը պիտի սկսի՞ Էջմիածնի մէջ: — Հարցում մըն ալ այս գործին համար՝ որ այժմէութիւն գտած է դարձեալ վերջին օրերս: Բոլոր աշխարհք իմացաւ ներկայ դարուս մէջ, ինչպէս անցեալ դարուն վերջերը, թէ ասանկ գործի մը ձեռնարկութիւն պիտի ըլլայ Մայր-Աթոռի հովանւոյն տակ. տառեր բերուեցան, տպարան սարքուեցաւ, հին ձեռագիրները իրար անցան, դրամական նպաստներ եղան այս նպատակին համար, քննութիւններ ու հակումներ կատարուեցան Ս. Էջմիածնի ձեռագիրներու թանգարանին մէջ եւ, ո՛վ զարմանք, աշխարհիս չորս կողմի բանասէրներուն կարծիք հարցուեցաւ փորձի համար տպագրուած թերթի մը վրայ. բայց անցեալ շաբթու լսեցինք թէ տպագրութեան գործը իր չուկէտէն մեկնած չէ տակաւին: Արդեօք Աստուածաշունչ գիրքը ի նորո՞յ պիտի թարգմանուի Եօթանասնից բնագրէն: Եթէ այսպէս ալ ըլլար, գործին կէսը կատարուած ըլլալու էր մինչեւ հիմայ, այսինքն չորս հինգ տարիէ ի վեր: Չեմ կարծեր թէ Ս. Սահակ եւ Եզնիկ աւելի ժամանակ վատնած ըլլային՝ Ս. Գրոց նախնական թարգմանութիւնը վաւերական օրինակի վրայ ճշգրտելու գործին մէջ: — Ըսեմ անցողակի թէ ո՞ւրկէ կ'առնէ Բրոֆէսէօր Պ. Մառ: Երուսաղէմէն գրուած թղթակցութեան մը համեմատ, յայտարարել թէ Ս. Գրոց հայերէն ոսկեդարեան թարգմանութիւնը փոփոխուած է դարէ ի դար ըստ լեզուին, եւ այսօրուան մեր Աստուածաշունչը լեզուի ու իմաստի կողմէն չէ նոյնը ինչ որ էր Ե. դարու սկիզբը: Ապացուցանել պէտք է, այնպէս չէ՞, այսպիսի ծանրակշիռ իրողութեան մը ստուգութիւնը, եթէ երբեք թիւր իմացուած չէ Պ. Մառի յայտարարութիւնը: —

Կարծեմ թէ ամէն մարդ պատրաստուած էր աժան աժան գնելու Ս. Գրոց Էջմիածնական տպագրութենէն: Ես, օրինակի համար, հարիւր օրինակ մը մտադիր էի գնել... ձրի բաշխելու համար նոյնքան թուով եկեղեցականներու, սարկաւագէ մինչեւ եպիսկոպոս, որոնք վստահ եմ թէ երբեք կարդացած չեն Աստուածաշունչ գիրքը ամբողջ, կամ իրենց գրատան մէջ անանկ զարդ մը չեն կրցած աւելցնել... Պղնձէ Քաղաքի հատորներուն տեղի տալու համար ազատօրէն:

* * *

Բարեբախտաբար Ս. Գրոց տպագրութեան նախերգակին չափ չերկարեցաւ Մայր-Եկեղեցւոյ նորոգութեան գործը. այսպէս թէ այնպէս՝ քիչ ատենէն Պոլսոյ Պատրիարքական աթոռին սեպհական մայր տաճարը վայելուչ նորոգութեամբ պիտի բացուի վերստին, շնորհիւ Օրմանեան Ս. Պատրիարք Հօր նախաձեռնութեան: Անմիջապէս յետոյ պէտք է յիշատակել Սմբատեան ընտանիքին նահապետը, որ նորոգութեան բոլոր ծախքը յանձն առաւ հոգալ իր գրեթէ կոյս գանձէն, իբր 1000 օսմ. ոսկի, որուն հազիւ թէ 1 հարիւրերորդը կրցած էր հաւաքուիլ նախապէս ձեռնարկուած հանգանակութենէն: Եթէ սպասուէր այս հանգանակութեան բաւականաչափ արդիւնքին, մինչեւ հիմայ պիտի սպասուէր, — ինչպէս կը սպասէ Ս. Սահակ... մեր Կրօն. Ժողովին բարեհաճութեան: Տ. Օրմանեան Պատրիարք գործի սկսաւ, այսինքն՝ անմիջապէս նորոգելի տաճարը փակել տուաւ, առանց խորհելու կանխաւ թէ «Ուստի՛ եկեսցէ ինձ օգնութիւն.» եւ Տէրը խօսեցաւ Սմբատեանի սրտին «ի ձեռն» Մելիտոսեան ճարտարապետի, որ եկաւ աւետեց Ս. Պատրիարք Հօր՝ նահապետին յանձնառութիւնը:

Իցի՜ւ թէ Տէրը խօսած ըլլար նաեւ այն բարեգործ հայուն սրտին, որուն համար կ'ըսուի թէ յանձնառու եղած է, միջնորդութեամբ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Երեցեանի, անձամբ հոգալ բովանդակ ծախքը Ս. Սահակայ մատուռ-դամբարանին շինութեան, եւ թէ այս գործն ալ ի կատար ածելու համար ձեռնարկուած է արդէն հարկ եղած նախապատրաստութեանց: Օրհնեա՛լ է Տէր, որ երբեմն «ի քարանց յարուցանէ որդիս Աբրահամու:» Եթէ Կրօն. Ժողովին մնար... բան չպիտի մնար Ս. Սահակայ մատուռին չորս պատերէն, մինչեւ որ հանգանակութեան ձեռնարկէր կամ մինչեւ որ նոր տեղեկագիր մը բերել տար Մշոյ Առաջն. Տեղապահէն:

Միւս կողմէն, կը փութամ խնդակցիլ Տ. Գէորգ եպիսկոպոսի, որուն անունը խառնուած կը փափաքիմ տեսնել միշտ ա՛յսպիսի եկեղեցասէր բարեգործութեանց մէջ, Աստուծոյ եւ մարդոց միանգամայն հաճելի, — ըլլայ պարզ թելադրութիւն, — եւ մոռացութեան տալ, գէթ իմ մասիս, այն մօտաւոր անցեալը, զոր բնական էր թէ յուշ ածէի ներկայ Կաթողիկոսական ընտրութեան առթիւ:

ԱՐԻ.Տ

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՔՐՈՆԻԿ

ՊՕՂՈՍ ՓԱՇԱ ՆՈՒՊԱՐԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻԱ, 7 Հոկտ.

Ծանրակշիռ լուր մը կը հասնի Բարիզէն. Պօղոս փաշա Նուպար, առանց Եւրոպայէ վերադարձին սպասելու, իր հրաժարականը յղած է Սրբազան Առաջնորդին՝ յայտնելով թէ իր բնակութիւնը Գահիրէ հաստատած ըլլալուն համար՝ տարւոյն մեծագոյն մասը Աղեքսանդրիայէն բացակայ մնալու հարկին մէջ կը գտնուի, հետեւաբար իր պաշտօնի գլուխ մնալը աւելորդ կը նկատէ, մանաւանդ երբ կը տեսնէ որ գործերը առանց իր ներկայութեան ալ կանոնաւոր ընթացք մը ունին:

Մենք կը կարծենք որ Սրբազան Առաջնորդը, որքան ալ իրերը «շատ բարձրէն ու շատ հեռուէն» դիտէ, ըստ Սուրհանդակի՝ պարտաւոր է քիչ մը այդ բարձրութենէն վար իջնել ու այդչափ հեռուները չը փախչիլ ու գոնէ Պօղոս փաշայի հրաժարման պարագաներուն մասին մանրամասն եւ ուղիղ տեղեկութիւններ հաղորդել Պատրիարքարանի, որմէ միայն սպասել այսքան փափուկ խնդրի մը յարմարագոյն լուծումը: Տարակուսելի է որ Սրբազանին պաշտօնական տեղեկագիրը, եթէ դիմէ իսկ Պատրիարքարանին, եղելութիւնները իրենց բուն գոյներովը ներկայացնէ: Ն. Սրբազնութիւնը իր պաշտօնավարութեան սկիզբէն մինչեւ ցայսօր ամէն խնդիր իր անհատական շահերուն ակնոցներովը դիտած ըլլալով՝ բնաւ տարակոյս չունինք որ ներկայ պարագային մէջ ալ տարբեր ընթացքի մը չպիտի հետեւի: Ահա այս տեսակէտով մեզի համար աւագ պարտականութիւն կը համարինք Պօղոս փաշա Նուպարի հրաժարականին տեղի տուող բոլոր պարագաները մէկիկ մէկիկ յիշատակել այստեղ, իրենց կատարեալ ճշգրտութեամբ եւ այս կերպով Պատրիարքարանը լուսաւորել, առաջքն առնելու համար գուցէ հապճեպ տնօրինութեան մը, որ կրնայ աղետալի հետեւանքներ ունենալ:

[illegible] Նուպարի հրաժարականը ընդունուի, մանաւանդ երբ այդ հրաժարականը տեղական գործերուն նկատմամբ արդարացի դժգոհութեան մը արդիւնքն է: Պօղոս փաշայի դաստիարակութեամբ սնած ուրիշ տեղերու հայեր այսպէս չեն մտածեր: Երբ պզտիկ խնդրի մը առթիւ իրենց հասարակութենէն պաղին, ա՛լ անոր անունը իրենց բերանը չեն առներ:

* * *

Անցնինք հիմա Պօղոս փաշայի հրաժարման պարագաներուն: Հրաժարականին ոճն իսկ կ'ապացուցանէ թէ անկեղծ արտայայտութիւն մը ըլլալէ աւելի՝ դժգոհութեան մը արդիւնք է անիկա: Պօղոս փաշա տարիներէ ի վեր Գահիրէ հաստատուած ըլլալով հանդերձ՝ Աղեքսանդրիայի գործերը կը վարէ, հետեւաբար բնակավայրի խնդիրը պատրուակ մըն է լոկ: Իրարու յաջորդող բոլոր Թաղ. Խորհուրդները ամէն կարեւոր խնդրի համար իրեն խորհուրդին դիմած են եւ ասանկ բացառիկ պարագաներու մէջ ինքը շարունակ Աղեքսանդրիա իջած եւ անձամբ նախագահած է ժողովներուն: Ուրեմն ինչպէս կ'ըլլայ որ տասը եւ աւելի տարիներէ ի վեր անպատեհ չնկատուած կացութիւն մը յանկարծ մէկէն ի մէկ հրաժարականի մը տեղի կու տայ:

Երբ Պատրիարքարանի կարգադրութեամբ՝ ասկէ քանի մը ամիս առաջ առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմուեցաւ Աղեքսանդրիոյ մէջ, մենք շտապեցանք գրել Արեւելքին թէ հայ հասարակութիւնը այդ կազմութիւնը ընդհանուր առմամբ գոհացուցիչ գտած էր: Մեր խղճամիտ թղթակցի պարտականութիւնն էր չափաւոր լեզու մը գործածել այդ մասին նկատմամբ, քանի որ տակաւին չէինք տեսած զիրենք գործի վրայ: Գտնուեցան ուրիշ թղթակիցներ ալ, որոնք մեզի եւ իրենց համար յայտնի պատճառներով, առժամեայ Խորհուրդին մէկ քանի անդամները մինչեւ եօթներորդ երկինքը բարձրացուցին: Այդպիսինները այսօր դատապարտուած են լռելու — ինչ որ ալ ըլլայ տեղական գործերու խառնաշփոթ կացութիւնը — ծիծաղելի կամ հակասական դառնալու երկիւղով: Իսկ մենք ճակատաբաց կ'արձանագրենք տեղիս գործերուն պատմութիւնը ամենավաւերական եղելութիւններով, պատմութիւն՝ որ իր ընդհանուր գիծերուն մէջ ընթերցողները կրնայ շահագրգռել ո՛չ այնքան իբրեւ պարզ տեղական թղթակցութիւն, այլ իբրեւ մեր հանրային բարքերու տիպական մէկ համեստ ուսումնասիրութիւնը:

Առժամեայ Խորհրդին անդամ նշանակուած էին, Պօղոս փաշա Նուպար, Աբրահամ պէյ Բարթող, Միքայէլ պէյ Բէյլիգեան, Գրիգոր էֆ. Մելքոնեան, Միհրան էֆ. Գալֆաեան, Զարեհ էֆ. Սըվազլը, Գառնիկ էֆ. Զաքրեան:

Ասոնցմէ Պօղոս փաշա Նուպար եւ Գրիգոր էֆ. Մելքոնեան առաջին անգամը չէ որ պաշտօնի կը կոչուէին, հետեւաբար քիչ շատ կանոնի եւ առաւելապէս տեղական գործերու հմտութիւն ու փորձառութիւն ունէին: Միքայէլ պէյ Բէյլիգեան թէեւ անգամ մը ասկէ առաջ քանի մը ամիս Թաղական Խորհրդի անդամակցած, բայց կրաւորական դիրք մը բռնած ըլլալով՝ ներկայ մարմնին մէջ նոր կը սկսէր: Տեարք Միհրան Գալֆաեան եւ Գառնիկ Զաքրեան որքան ալ ուրիշ ատեն քաղաքիս մէջ Թաղ. Խորհրդի անդամակցած չէին, սակայն բնիկ Պոլսեցի եւ հանրային կեանքի հմուտ ըլլալով սկսնակներ չէին նկատուեր: Տիար Զարեհ Սըվազլը թէեւ երկար տարիներ Աղքատ. Ընկերութեան գործերուն աշխատած, բայց առաջին անգամն ըլլալով կը կոչուէր Թաղականութեան պաշտօնին: Գալով Աբրահամ պէյ Բարթողի, որուն Փոխ-Ատենապետի պաշտօն տրուեցաւ, սկսնակ մըն էր պարզապէս:

* * *

[illegible] համար այստեղի գործերուն տխուր կացութիւնը, պարտաւոր ենք առանց կանխակալ կարծիքի ուսումնասիրել մեր Փոխ-Ատենապետը, որու պատճառաւ միայն հրաժարական մատուց Պօղոս փաշա Նուպար:

Աբրահամ պէյ Բարթողի հայրը բնիկ Թալասցի է: Իր հօրեղբայրը հանգուցեալ Մուհամմէտ Ալի փաշայի ժամանակ իր բնագաւառէն Եգիպտոս գաղթած եւ անոր շնորհներուն արժանացած ըլլալով, եղբայրը, հանդերձ ընտանիքով Աղեքսանդրիա փոխադրել տուած եւ իր գործերուն վերակացու ըրած է: Այդ միջոցին այստեղ ծնած է Աբրահամ պէյ Բարթող: Քանի մը տարի ետքը, յիշեալ հօրեղբայրը, որ ամուրի էր, վախճանելով՝ իր ամբողջ հարստութիւնը ժառանգած է միակ եղբայրը, Բարթող պէյի հայրը: Աբրահամ պէյ Բարթող ագարակը ապրած է իր հօրը հետ, մինչեւ այս վերջնոյն մահը, Զափահասութեան տարիքին մէջ ամուսնանալով ունեցած է, երկու զաւակ, երկուքն ալ աղնիւ ձիրքերով օժտուած եւ իրենց ընտանիքին պատիւը մեծապէս աւելցնող անդամներ եղած են: Բարթող պէյ մինչեւ այսօր Թաղային գործերէ բացարձակապէս հեռու ապրած է, եւ իր ագարակին գործերովը միայն զբաղած: Այդ ագարակը, որ ինչպէս ըսինք Մուհամմէտ Ալի փաշայի շնորհն էր, ժամանակ մը մեծ փորձանքի մը հանդիպած էր, դատի մը առթիւ, որուն աղէտալի մէկ վախճանը քիչ մնացած էր որ ամբողջ Բարթողեան ընտանիքը բացարձակ կորուստի մատնէր: Սակայն հանգուցեալ Նուպար փաշայի ազդու միջամտութեամբ այդ վտանգը անհետացած է, ամբողջ ընտանիքին երախտագիտութիւնը հրաւիրելով դէպ ի Նուպարեան գերդաստանը:

Պօղոս փաշան, գերազանցապէս խաղաղասէր մարդ, ուզելով ամէն բաժանումներն ալ հաշտեցնել, վերջին անվաւեր ընտրութեանց առթիւ առաւելագոյն քուէ շահողներէն կազմեց խնամակալութիւնը: Բէյլիգեան պէյերը (Կարապետ եւ Արթին) գիտնալով որ չէին կրնար Բարթող պէյի հետ համաձայնիլ՝ պաշտօն չընդունեցին:

(Մնացեալը վաղը) ՏԵՂԱՑԻ

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Խորհրդարանին բացումը. — Կրօնական միաբանութեանց վրայ մեծ վիճաբանութիւն. — Պ. Պ. Էնարի ու տր Մէօնի ճառերը:

Բարիզ, 15 հոկտ. — Խորհրդարանը երէկ վերաբացուեցաւ եւ առաջին նիստէն իսկ պայքարը սկսաւ կրօնական միաբանութեան խնդրոյն համար: Փոքրամասնութեան պատկանող երկու երեսփոխաններ սկսան առաջին յարձակումը: Պ. Էնար հարցապնդում ըրաւ նախարարութեան ընդհանուր քաղաքականութեանը վրայ՝ ընկերակցութեանց օրէնքին գործադրութեանը մասին եւ Պ. տր Մէօն ալ միաբանական վարժարաններու փակման առթիւ ծագած միջադէպերուն վրայ: Կէս օրը երկու ժամ անցած, ունկնդիրներու սրահը բոլորովին լեցուած էր: Ատենապետ Պ. Լէօն Պուրժուա ատեանը բացուած հռչակեց: Գրեթէ բոլոր երեսփոխանները եւ նախարարները ներկայ են: Ելմտական Նախարար Պ. Ռուվիէ ներկայացուց 1903ի ելմտացոյցը որ, խորհրդարանական յանձնաժողովի մը յղուեցաւ. ատիկա մօտերս պիտի ընտրուի: Երեսփոխան մը առաջարկեց հանգստեան թոշակ սահմանել հանքային վաղեմի գործաւորներու համար: Այդ առաջարկութեան ստիպողութիւն տրուեցաւ: Երեսփոխան Պ. Պօտրի տ'Ասսոն առաջարկեց Պ. Քոմպը ու պաշտօնակիցները ամբաստանութեան ենթարկել վարժարաններու փակման խնդրին համար: Այդ առաջարկութիւնը, ընդհանուր ծիծաղներու մէջ, [illegible] թէ արձակուրդի միջոցին քսանըերկու հարցապնդումներ տրուած է, որոնց վրայ աւելցնելով նախորդ նստաշրջանէն մնացած տասնըչորս հարցապնդումները, անոնց թիւը կ'ըլլայ երեսունըվեց: Այդ հարցապնդումները կը վերաբերին կրօնական միաբանութեանց, հանքագործներու եւ զանազան խնդիրներու: Պ. Լազի կ'ուզէ հարցապնդել կառավարութիւնը՝ Ֆրաթէր զօրավարին դէմ սահմանուած կարգապահական պատժին նկատմամբ, Սէն-Ռեմի դէր-գնդապետին դատաստանին ատեն անոր նպաստաւոր վկայութիւն տուած ըլլալուն համար: Պ. Կօժիէ ալ Իւմպէրներուն ծանօթ գործին համար: Նախարարապետ Պ. Քոմպ դէպի բեմը ուղղուեցաւ պատասխանելու: Ձախակողմէն կը ծափահարէին. իսկ աջակողմէն ալ քանի մը աննպաստ ձայներ լսուեցան: Երեսփոխան Պ. Քասվիէ Ռէյլ ըսաւ թէ Պ. Քոմպ արձակուրդներու ատեն չէ մեծցեր: Ատենապետը դիտել տուաւ թէ կատակներու թոյլտուութիւն պիտի չընէ: Ձախակողմէն ծափահարեցին: Նախարարապետ Պ. Քոմպ խօսք առնելով պահանջեց որ միաբանական հաստատութեանց վերաբերեալ հրամանագիրներու հարցապնդումները միացուին եւ օրակարգի առաջին խնդիր ըլլան: Պ. Քոմպ նաեւ պահանջեց որ հանքագործներու խնդրոյն, զօրավար Ֆրաթէրի, Իւմպէրներու եւ ուրիշ խնդիրներու վերաբերեալ հարցապնդմանց վիճաբանութիւնները ուրբաթ օրը կատարուին: Բաւական երկար վիճաբանութենէ մը ետքը նախարարութեան առաջարկութիւնը ընդունուեցաւ, առաջնութիւն տրուելով կրօնական միաբանութեանց հարցապնդումին: Կրօնական միաբանութեանց հարցապնդումին վիճաբանութիւնը թէեւ առաջարկուեցաւ հինգշաբթի յետաձգել, սակայն 17ի դէմ 563 ձայնով մերժուեցաւ, որով վիճաբանութիւնները սկսան: Պ. Էնար երկու ժամու չափ քննադատեց Պ. Քոմպը ու պաշտօնակիցները. հեգնութեամբ շնորհաւորեց մեծամասնութիւնը, ըսելով որ իրենց համաձայն եղած միակ խնդրով կ'ուզեն սկսիլ վիճաբանութիւնները: Պ. Էնար ըսաւ թէ Խորհրդարանի արձակուրդին ատեն դահլիճին անդամները բարեկարգութիւնը վրդովող միջադէպերու տեղի տալէ եւ հացկերոյթներու մէջ բանախօսութիւններ արտասանելէ զատ ուրիշ աւելի բան մը չեն ըրած: Երեսփոխան մը ըսաւ թէ ատիկա կ'ապացուցանէ թէ բաւական ախորժակ ունին: Ուրիշ մը պատասխանեց այդ խօսքը ըսողին եւ յարեց. «Կ'երեւայ թէ դուք ապաշխարեցիք»: Պ. Էնար շարունակելով ըսաւ թէ բոլորովին քաղաքականութեան կռուանին վրայ պիտի մնայ. պահ մը ըսաւ թէ Ընկերակցութեանց օրէնքը կեղծաւորութիւն է: Ատենապետը դիտել տուաւ որ չի կրնար ներել երեսփոխանի մը որ այդ կերպով խօսի Խորհրդարանին կողմէ քուէարկուած օրէնքի մը վրայ: Պ. Էնար ետ առաւ իր խօսքը: Քիչ վերջը բուռն միջադէպ մը ծագեցաւ երկու երեսփոխաններու՝ Պ. Պ. Պէրթօյի եւ Պէրթուլայի միջեւ: Պ. Էնար կը յայտարարէր թէ Ընկերակցութեանց օրէնքին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն չէր ըսուած այն տեսակ բառ մը որ ենթադրել տար թէ օրէնքին հրատարակութենէն առաջ գոյութիւն ունեցող միաբանական վարժարանները պիտի ենթարկուին անոր տրամադրութեանը: Ատիկա ծածուկ պահելուն պատճառը այն էր թէ, յարեց Պ. Էնար, չէին ուզեր որ երեսփոխանական ընտրութիւններէն առաջ իրենց նպատակը յայտնի ըլլայ: Պ. Պէրթօ պատասխանեց թէ երկիրը կատարեալ իրաւունք տուաւ Նախարարութեան, քանի որ Ներքին գործոց նախարարութեան շրջաբերականէն ի վեր ազգայնական կուսակցութենէն երեք հոգի չկրցան շահիլ երեսփոխանական ընտրութեանց մէջ: Պ. Պէրթուլա ըսաւ թէ անոնցմէ մէկը ընտրուեցաւ: Պ. Պէրթօ բուռեցաւ: Պ. Պէրթուլա ըսաւ թէ ուրեմն միայն Սակարանի գործակատարները եւ միլիոնատէր ընկերվարականները ընտրուեցան: «Պ. Պէրթօ պատասխանեց. — «Ո՛չ ալ ուրացող օրագրողները:» Պ. Պէրթուլա դուրս ելաւ ժողովասրահէն, երկու բարեկամներու հետ անշուշտ մենամարտի հրաւիրելու Պ. Պէրթօն: Այդ միջոցին մեծ աղմուկ կը տիրէր. հանդարտութիւնը վերահաստատուելէն ետքը Պ. Էնար շարունակեց իր խօսքը, քննադատելով Պ. Քոմպը ու անոր պաշտօնակիցները՝ միաբանական վարժարաններու փակման պահուն ծագած միջադէպերուն համար: Աջակողմէն ու կեդրոնէն «կեցցէ՛»ներով ողջունեցին անոր բանախօսութիւնը: Յետոյ բեմը ելաւ կաթոլիկ երեսփոխան Ալպէրթ տը Մէօն կոմսը եւ ըսելով որ օրէնքը բռնաբարուած է եւ թէ գործադրութեանը համար ձեռք առնուած միջոցները շատ խիստ են, յարեց. — «Ընկերակցութեանց օրէնքին վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն ըսուեցաւ թէ գործադրութեանը ատեն ոստիկանութեան աջակցութեանը պիտի չդիմուի եւ թէ այդ նոր օրէնքին շնորհիւ արդարութիւնը միայն պիտի գործէ. ո՞ւր է արդարութիւնը: Դատարաններէն եւ ոչ մէկը պիտի լսէ այդ դատերը: Ի՞նչ իրաւունքով տուաք փակել երկու հազար հինգ հարիւր վարժարաններ: Կրօնական միաբանութիւններէ մէկ քանին ինքնաբերաբար հեռացան: Զարմացաք թէ միաբանական վարժարաններու փակման ատեն ինչու միեւնոյն բանը Պրըթանիի մէջ չպատահեցաւ: Պատճառը գիտէք թէ ինչ էր. հոն քրիստոնեայ ժողովուրդներու հետ գործ ունեցաք:» Պ. Շարլ Պօ ըսաւ ատենապետին. — «Ձեր անձնական թելադրութիւններն ալ բաւական ազդեցութիւն ըրին:» Տր Մէօն կոմսը պատասխա-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (40)

ԹՕԼ-ՎԻՔԹՕՐ-ՄԱՐԳԻԹ

ՆԻՍԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

ԺԲ

Կայլիկի ծպտումով մարդը, այն զոր քիչ մը առաջ չէր ճանչցած Ժաք, իր գաղափարներու շփոթութեան մէջ, հիմա իր կարճ ու հաստ գաւազանը կը ճօճէր: Աքուաւօթն էր, Ամերիկացին, որ կաղած կը գոչէր.

—Ահա ձեզի դաս մը:

Ու գաւազանը իջաւ Ժաքի գլխուն վրայ, որ վար ինկաւ թօպամաճ եզի մը պէս, կիներուն արձակած ճիչերուն մէջտեղ:

Ճաշարանին սպասաւորները Աքուաւօթի վրայ խոյացան: Այս վերջինը բոլորովին կաղած՝ պնակադարան մը տապալեց, ոտքի հարուածով մը խորտակեց հայելիէ դուռ մը, եւ սեղանի դանակ մը առնելով երեք անգամ խոթեց զայն խեղճ մատակարարին փորը:

ԺԳ

Երբ Ժաք սթափեցաւ, հանգստօրէն փռուած էր իր ննջասենեակին մէջ, մահճակալին վրայ: Մանր կը զգար գլուխը: Աչքին վրայ լաթ մը կապուած էր: Ժաք մէկդի առաւ զայն, երեւան հանելով կապուտցած ճմլում մը: Մահճակալին ճարճատումը լսելով՝ Մարիա եւ Անունձիաթա, ահաբեկ դէմքով ներս վազեցին: Ժաք անոնց նայեցաւ, ծանր մղձաւանջէ մը արթնցողի մը կերպարանքով: Ցուրտի տպաւորութիւն մը կը զգար, թերեւս ճակտին վրայ դրուած սառոյցի կտորներուն պատճառաւ: Աչքին առջեւ կը ներկայանար Տօքթ. Լըվըննէն, որ իր մաղձային ու սատանայական դէմքը հակած էր իր վրայ. չէր յիշեր թէ իր նուաղումը երեք օր տեւա՞ծ էր թէ երեք ամիս: Բժիշկը ապահովցուցած էր զինքը:

—Ա՛հ, ա՛հ, վիճակդ լաւ է: Հիմա կազդուրիչ դեղի մը պէտք ունիս:

Լըվըննէն իր ձեռքով պատրաստեց զայն. երեք հաւկիթի դեղնուց դրաւ Բորթոյի եռացած գինի պարունակող գաւաթի մը մէջ:

—Կլլեցէք սա՛, ըսաւ Լըվըննէն:

Ժաք խմեց առանց դժկամակութեան:

—Երկու օրէն ոտքի վրայ պիտի ըլլաք, ապահով եղէք:

—Ո՞ւր է կինս, հարցուց Ժաք:

—Մի յուզուիք:

—Լաւ շնչառութիւն եւ հաստատուն ձայն: Ո՛չ, բան մը չէ, շուտ կ'անցնի: Սկզբան վախցայ, շիտակը: Գլխու տըրուած հարուածները բան մը չեն:

Ժաք աչքերը խոշոր բացաւ. Լըվըննէն կը վախնար որ կաթուած կ'իջնէ. ուստի փութաց ըսել.

—Խոստացէք որ հանդարտ պիտի մնաք, այն ատեն ամէն բան պիտի իմանաք:

Նոյն պահուն, զայրացած ձայն մը կը լսուէր դրան ետին:

—Ձեզի կ'ըսեմ որ ներս պիտի մտնեմ: Ես ատանկ ձեւերը բանի տեղ չեմ դներ:

Լիզ հրմշտկելով Մարիան, ներս մտաւ սենեակէն ու Ժաքի վրայ վազելով համբուրեց զայն:

Նախընթաց օրուընէ ի վեր օրը երեք անգամ վիլլա եկայ, լուր գտնելու քու առողջական վիճակիդ վրայ, ըսաւ Լիզ, բայց ձեր դուռը միշտ գոց գտայ ու վռնտացայ այդ բանին համար: Եւ քանի որ կինդ հոս չէ, չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ համար...

—Ո՞ւր, գոչեց Ժաք:

—Մեկնեցաւ հոգիս բարեկամս: Եթէ մինչեւ հիմա կը ճամբորդէ, շատ հեռուները պէտք է գտնուի:

Լիզի խօսքը զայրացուց Ժաքը, որ տակնուվրայ ընելով վերմակն ու բարձը, սենեակին մէջտեղ նետուեցաւ: Սկըսաւ հագուստները բզքտել:

—Ինչ, ըսաւ Լիզ, չէիր գիտեր այդպէս ըլլալը: Բայց, տօքթէօր, պատմեցէք անոր:

—Տիկին Պրիսել մեկնեցաւ իր բարեկամուհիին՝ օրիորդ Տիհէմի հետ, ըսաւ Լըվըննէն: Ձեր նկատմամբ ունեցած բարեկամութիւննիս հարկադրեց մեզ քննութիւն կատարելու եւ իրողութիւնը հասկնալու: Կ'ենթադրենք թէ ստիպողական հեռագիր մը եղած է պատճառը իր մեկնումին դէպի Բարիզ: Թերեւս իր ընտանիքէն մէկը վտանգաւոր կերպով հիւանդ է:

Բժիշկին աչքերը չարակամ արտայայտութիւն մը ունէին, ինչ որ բերկրանք պատճառեցին Լիզի:

Ժաք նայեցաւ Լըվըննէնի, Լիզի եւ յայտարարեց.

—Էհ, ուրեմն, մենք ինչ գործ ունինք հոս: Բարիզի ճեպընթացը ե՞րբ ճամբայ կ'ելլէ:

—Ժամը երկուքուկէսին, պատասխանեց բժիշկը:

—Օ՛հ, ըրաւ Ժաք, խօսքը ուղղելով իր սիրուհիին. շուտ, ուղեւորութեան ծրարները պատրաստել տուէք, որպէս զի կծիկը դնենք հոսկէ:

Լըվըննէն սկսաւ առարկութիւններ ընել:

—Ձեր առողջական վիճակը...

Ժաք մտիկ չըրաւ բժշկին խօսքին: Արդարեւ պատահած անցքերը գլխու պըտոյտ կը պատճառէին իրեն. Ռօզ անհետացած, թերեւս Թալէվ դերկոմսին հետ, Աքուաւօթի ալքոլական յիմարութիւնը: Միթէ բանտարկա՞ծ էին այս վերջինը: Հապա Ֆերմօնը, ան ինչ եղած էր: Ժաք խորհեցաւ թէ Ֆերմօն կրնար խորհուրդ տալ եւ օգնել իրեն, ինչ որ չպիտի կրնային ընել ո՛չ Լիզ եւ ոչ ալ Տօքթ. Լըվըննէն:

(Շարունակելի)

նոց թէ Պրըթանիրի ժողովուրդը ինքնաբերաբար գործած էր, յետոյ բողոքեց պրըթօն լեզուին ուսուցումը արգիլուելուն դէմ, ըսաւ նաեւ թէ հրամանագիրներուն գործադրութեան աջակցողները դժուարին կացութեան մէջ մնացին թէ իրե՞նց պարտականութեանը անսան թէ քրիստոնէական խիղճին: Պ. տը Մէօն յարեց. — «Մեծամասնութիւնը զձեզ պիտի պաշտպանէ, բայց ձեր ըրածը պիտի չարդարանայ: Վարժարաններու փակման պարագաները բնաւ պիտի չմոռցուին: Քուէները բան մը պիտի չկրնան փոխել, վասն զի իրաւունքին դէմ մեծամասնութիւն չկայ եւ իրաւունքը մեր կողմն է»:

Ժամ 6ին ատեանը փակուելով վիճաբանութեան շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ ուրբաթ օրուան:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կրթական ծրագիրը. — Պահպանողականներու մէկ գումարումը.—Նախարարապետ Պ. Պալֆուրի ճառը:

Լոնտոն, 15 Հոկտ.—Մանչէսթըրի մէջ, երէկ, պահպանողական կուսակցութեան պատուիրակներուն մէկ գումարումին ատեն Անգլիոյ նախարարապետ Պ. Պալֆուր կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ հանրային կրթութեան ծրագրին վրայ, որով կը զբաղին Անգլիոյ թերթերը, թեր ու դէմ կարծիք յայտնելով: Պ. Պալֆուր սապէս խօսեցաւ.

«Տարի մը առաջ հարաւային Ափրիկէի պատերազմն էր որ ճառի մը գլխաւոր նիւթը կը կազմէր, բայց այսօր դպրոցական օրէնքին ծրագիրն ալ նուազ կարեւոր չէ երկրին շահերուն համար, վասն զի պատերազմը, բարեբաղդաբար աւարտած, ժողովուրդին ստուար մեծամասնութեանը կողմէ արդարացի կերպով գնահատուեցաւ, եւ զրպարտութեան ձայնը լռութեան դատապարտուեցաւ: Այսօր, այդ ձայնը նորէն կը լսուի, բայց երկիրը պիտի չմոլորի ճշմարտութեան պղտորելովը: Կառավարութիւնը, եթէ կարելի է ըսել, ստիպուեցաւ քաղաքական խաղաղութիւնը խանգարել, վասն զի Անգլիոյ հիմնական հանրային կրթութեան դրութիւնը քաոս մըն է զորս միւս ազգերը անշուշտ փափաքելի չեն նկատեր Անգլիոյ համար: Իրողութիւնը այն է թէ չկայ միակ ու ձեռնհաս հաստատութիւն մը որ կարենայ ազդու եւ կատարեալ հսկողութիւն մը ընել տարրական եւ երկրորդական ուսուցման վրայ, վասն զի առանց այդ հսկողութեան, կարելի չէ լաւ արդիւնք մը ձեռք բերել: Կառավարութեան պարտքն է երկիրը օժտել հսկողութեան այդ գործիքովը: Դպրոցական դրութեան բոլոր ճիւղերը պէտք է ենթակայ ըլլան համայնքին իշխանութեանը, եւ կամ, ի հարկին, գաւառներունը, որպէս զի վերջ գտնեն անկանոնութիւնները: Ատիկա ո՛չ անմիաբանութիւն եւ ոչ ալ վէճ առաջ պիտի բերէ երկրին մէջ, բայց կրօնական խնդիրն ալ կայ: Ժողովուրդին ստուար մեծամասնութիւնը կը պահանջէ կրօնական ուսուցում դպրոցներուն մէջ, բայց անհամաձայնութիւն կայ թէ ո՞ր կրօնքը պիտի աւանդուի: Իտէալ դրութիւնը այն է թէ ծնողքները կարենան միշտ եւ ամէն տեղ իրենց ուզած վարժարանը ընտրել իրենց տղոց համար, բայց ատիկա անիրականալի է գործնականին մէջ: Միւս կողմէ ընդդիմադիրներուն առաջարկածը՝ այսինքն թէ կրօնական ուսում աւանդել անոնց որ կրօնական որ եւ է դաւանանքի չեն վերաբերիր, ազգին բաղձանքին չի համապատասխաներ, մինչդեռ կառավարութեան ծրագիրը հանրային ազդեցիկ հսկողութեան մը երաշխաւորութիւնը կ'ընծայէ:»

Պ. Պալֆուր, յետոյ, բուռն կերպով քննադատեց ընդդիմադիրները որոնք մինչեւ իսկ տուրքերու վճարման մասին կարգ մը յայտարարութիւններ ըրին: Գալով այն կէտին՝ որով կղերական հակում մը կը վերագրուի ծրագրին, տոր համար ալ Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ ընդդիմադիրներուն ստորին եւ չարախօսական մէկ հնարքն է: Նախարարապետը յարեց. —«Ընդհակառակը ծրագիրը դերակշիռ ազդեցութիւն մը կ'երաշխաւորէ աշխարհականներուն, բայց ընդդիմադիրները բնաւ անկեղծութիւն չունին եւ անոնց միակ նպատակն է նախարարութեան փոփոխութիւնը, որ եւ է բարենորոգման գործադրութենէն զգուշանալով հանդերձ:»

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կայսեր մէկ պտոյտը.— Էրմէլանտի եպիսկոպոսը.— Վիեննայի գերման դեսպանը. —Կէս-պաշտօնական զեկոյց մը:

Պերլին, 14 հոկտ.— Վիլհէլմ կայսրը որ Քատինէնի (արեւմտեան Բրուսիա) իր կալուածները կը գտնուի, Ֆրաուէնպուրկ երթալով այցելութիւն տուաւ Էրմէլանտի եպիսկոպոսին: Ֆրաուէնպուրկ գեղատեսիլ քաղաք մըն է Պալթիկ ծովին վրայ: Հոն էր որ Կոպեռնիկ երբեմն կանոնիկոսի պաշտօն վարեց եւ գրեց իր նշանաւոր հեղինակութիւնը: Վիլհէլմ կայսրը ճաշեց եպիսկոպոսին հետ՝ պալատան սպիտակ սրահին մէջ, որ սքանչելի տեսարան մը ունի Ֆիրշ-Հաֆի ջուրերուն վրայ: Վիլհէլմ Բ. սքանչացում յայտնեց Լէոն ԺԳ.ի առողջական լաւ վիճակին ու կորովամտութեանը վրայ: Յետոյ ծանոյց եպիսկոպոսին թէ մտադիր է իր նոր մէկ լուսանկարը նուիրել անոր, վասն զի նախապէս նուիրածը իր երիտասարդութիւնը կը ներկայացնէ: Կայսրը շատ հետաքրքրուեցաւ հին ժամացոյցի մը վրայ, որ ժամանակին Քարլ ֆոն Հոէնձոլըրն իշխան-եպիսկոպոսին կը վերաբերի: Այդ կղերականը 1795էն 1803 վարեց Էրմէլանտի եպիսկոպոսութեան պաշտօնը:

—Լոնտոնի գերման դեսպան Վոլֆ Մէթէրնիխ կոմսը Քատինէն հասաւ:

Վիեննա.— Կէս-պաշտօնական Ֆրէմտէնպլաթ սա զեկոյցը կը հրատարակէ.— «Պէրլինի լրագիրներուն մէջ հրատարակուած կարգ մը լուրերու առթիւ, որոնց համաձայն, Վիեննայի գերման դեսպան Էօյլէնպուրկի իշխանը մտադիր եղած ըլլայ վատառողջութեան պատճառով հրաժարիլ, քանի մը լրագիրներու մէջ կ'ըսուի թէ Էօյլէնպուրկի իշխանը քիչ մը շատ անձնական ազդեցութիւն բանեցուցեր է Աւստրիոյ ներքին գործերուն մէջ: Իշխանին կողմէ այդ կարգի միջամտութիւն մը բնաւ չէ եղած: Էօյլէնպուրկի իշխանը սկիզբէն ի վեր շատ տեղեակ էր իր գործելու ազդեցութեան շրջանակին, որով չէր միջամտեր այդ շրջանակէն դուրս եղած խնդիրներու, մնաց որ այդ տեսակ ընթացք մը չահագրգռուող շրջանակներուն մէջ պիտի չընդունուէր:»

ՊՈԷՐ ՊԵՏԵՐԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Նուվօ-Թէաթրի մէջ հրապարակախօսութիւն.— Ժողովրդին եռանդագին ցոյցեր. —Պոէր զօրավարներուն ճառերը.— Մեկնում Բարիզէ:

Բարիզ, 15 հոկտ.— Պոէր զօրավարները, երէկ կէսօրէն յետոյ այցելեցին Լուվրի թանգարանը եւ յետոյ ներկայ գտնուեցան քաղաքապետարանի մէջ կատարուած ընդունելութեան: Օթէլ Հոլանտի մէջ իրենց ճաշը ընելէ ետքը, պոէր զօրավարները, երեք լանտոներու մէջ բազմած եւ հեծեալ զօրքերու ուղեկցութեամբ գացին Նուվօ-Թէաթր, ուր հրապարակախօսութիւններ տեղի պիտի ունենային: Ճամբուն վրայ բազմութիւնը խանդավառ ցոյցեր ըրաւ: Թատրոնին մէջ ասեղ ձգելու տեղ չկար. 12,000 հոգի խռնուած էր: Տեղերը վճարեալ էին, հասոյթը Պոէրներուն յատկացուած ըլլալով. Պոէրասէր մասնախումբին անդամները կը գտնուէին բեմին կեդրոնը: Երբ վարագոյրը բացուեցաւ, ընդհանուր ծափահարութեամբ մը ողջունուեցան պոէր զօրավարները. հանդիսականները ոտքի վրայ կայնած՝ իրենց գլխարկները եւ թաշկինակները կը շարժէին: Պոէրասէր մասնախումբին նախագահ Պ. Բոլիա ներկայացուց զօրավարները եւ անոնց դրուատիքը ըրաւ: Յետոյ Պոթա զօրավարը երկար բանախօսութիւն մը ըրաւ որ ֆրանսերէնի թարգմանուեցաւ: Պոթա շնորհակալութիւն յայտնեց Ֆրանսայի մէջ իրենց եղած ընդունելութեան համար եւ թուեց ֆրանսական պոէրասէր մասնախումբերը ու անձնաւորութիւնները, որոնց նկատմամբ երախտագիտութեան պարտք մը ունին պոէրները: Պոթա սա յուզիչ խօսքերով նկարագրեց հարաւ-ափրիկեան պատերազմը եւ պոէր ժողովրդեան թշուառութիւնը.—

«Գրեթէ երկու-քուկէս տարուան միջոցին դիմադրեցինք 300,000 հոգիներու դէմ, որոնք մեր երկրին վրայ խուժեցին: Մենք իսկ չենք ըմբռներ թէ ի՞նչպէս կրցանք այդքան երկար ատեն կռուիլ այդքան անհարկու զօրութեան մը դէմ: Այս պատերազմը, որ վերջանալու երեւոյթ չունէր, կ'ապացուցանէ թէ որքան դժուարին է բնաջինջ ընել պոէր ժողովուրդը, նոյն իսկ շատ տկար, որ հաստատապէս որոշած է պաշտպանել իր անկախութիւնը: Արդէն, պատերազմին առաջին տարուան մէջ, կորսնցուցինք մեր ունեցածին մեծ մասը, մեր մայրաքաղաքները, մեր ամէնէն կարեւոր քաղաքները, մեր երկաթուղիի ճամբաները եւ մեր ագարակներուն ամենամեծ մասը: Բայց որքան ալ բազմաթիւ ըլլային մեր երկրին հողին վրայ կուտակուող աւերակները, մեր ժողովուրդը շարունակեց կռիւը, առանց վայրկեան մը տկարանալու. կը բաւէր որ իր հաւատարմութիւնը դէպի անկախութիւնը երկրին՝ աւելցաւ, որքան վտանգը կը մեծնար միւս կողմէ: Զինուելով մեզ յաղթել ձեռքով, թշնամին դիմեց նոր միջոցի մը, մեզ բռնադատելու համար որ անձնատուր ըլլանք: Հարիւրաւոր կիներ եւ տղաք վտարուեցան մեր քաղաքներէն եւ գիւղերէն, ուր տակաւին կը գտնէին աւար, սնունդ, մեր զօրախումբերուն վրայ ուղղելով, որոնց մեծ չարժունութիւնը ջնջել կը յուսային այսպէս: Բողոքեցինք, բայց ի զուր, կիներու եւ տղոց այդ գործածման դէմ, ռազմագիտական արդիւնք մը ձեռք բերելու համար: Մեր ժողովուրդը չվհատեցաւ: Այն ատեն հակառակորդը ուրիշ միջոցի մը դիմեց, մեր կիներն ու տղաքը արգիլուեցան կեդրոնացման բանակետղերու մէջ, ուր Անգլիոյ պաշտօնական վկայութեանց համաձայն, քսան հազար հոգի կային անոնցմէ, այնքան սիրելի մեզի, որոնք ընդհուպ իրենց մահը պիտի գտնէին: Այն կացութիւնը՝ ուր կը գտնուիմ եւ իմ ժողովրդեանս գերագոյն շահերը իմ վրաս պարտք մը կը դնեն լռել ինչ որ կը զգամ, երբ իմ մտածումս կը խոյանայ դէպի կեդրոնացման բանակետղերը. հարաւային Ափրիկէի ժողովուրդը երբեք չպիտի մոռնայ զանոնք: Մեր կիներն ու տղաք չարգիլուեցա՞ն սա յոյսով թէ անոնց նկատմամբ զգացած մեր այնքան խորունկ սէրը ի վերջոյ մեզ անձնատուր ըլլալու պիտի մղէր, անոնց միանալու համար: Հարցում մըն է ասիկա որուն չեմ ուզեր պատասխանել: Սակայն մեր ժողովուրդը շարունակեց կռիւը, եւ մեր Թշնամին ինքզինքը բռնաբարուած զգաց, անգամ մըն ալ փոխելու իր ռազմագիտութիւնը: Ագարակներու եւ արմտիքներու փճացումը, արջառներու եւ ընդեղէններու յափշտակութիւնը, որոնք առաջ մինչեւ մէկ աստիճան կը կատարուէին, այնուհետեւ սիսթէմաթիք կերպով շարունակուեցան: Եւրոպա չհաւատալ կը ձեւացնէ, երբ կը հաւաստենք թէ քանի՛ աւելի քաղաքներ կամ գիւղեր ու հոս հոն ցրուած 30,000է աւելի ագարակ հրոյ ճարակ եղան: Սակայն, ասիկա է ճշմարտութիւնը. ամենամեծ անկեղծութեամբ կը հաստատենք այս յայտարարութիւնը, սա միակ նպատակով որ ձեզի ցոյց տանք թէ ի՛նչ անհուն թշուառութիւն կը տիրէ մեր երկրին մէջ: Ափրիկեան ժողովուրդը չի տկարանար ի տես այդ աւերակներուն, որոնց վրայ կ'արտասուէին կիներ, տղաք, զորս Անգլիա դաշտերուն մէջ ձգեց, իր վարուելու եղանակը անգամ մը եւս փոխելով: Ստիպուեցանք պաշար հայթայթել անոնց. անօգուտ յոգնութիւն էր, որովհետեւ թշնամին վրայ հասնելով կը գրաւէր ինչ որ ձեռք ձգած էինք հազար ու մէկ զրկանքներով: Սովը աղետաբեր հետեւանքը պիտի ըլլար թշնամիին կողմէ ի գործ դրուած ամբողջական փճացումի դրութեան: Մեր գոյութիւնը փրկելու համար ստիպուեցանք հրաժարիլ անկախութենէն եւ հաշտութիւն կնքել, որ ձեզի համար մեծ յուսախաբութիւն եւ մեծ ցաւ պատճառած է մեզի:»

Պոթա իր ճառին մէջ նաեւ ըսաւ թէ եղած վնասը մէկուկէս միլիառ ֆր.ի կը հասնի, որուն 75 միլիոնը միայն կու տայ Անգլիա: Ի վերջոյ յայտարարելէ յետոյ թէ կնքուած հաշտութեան դաշնագրին դէմ չպիտի դրժեն առայժմ, Պոթա կոչում ըրաւ Ֆրանսայի, օգնելու համար Պոէրներուն: Երկարատեւ ծափահարութիւններով ընդունուեցան այս խօսքերը: Յետոյ Տէվէթ խօսեցաւ եւ ըսաւ ի մէջ այլոց. «Հոս չեմ եկած քաղաքականութիւն ընելու համար: Իբր Նաբոլէոն մի նայիք ինծի. հերոս մը չեմ ես: (Կեցցեներ): Պոէր մըն եմ, ափրիկեան Պոէր մը, բնատիպ Պոէր մը, որ, իրաւ է թէ չի վախնար ամէնէն դժնդակ պատերազմէն: Հերոս մը չեմ ես, բայց պաշտպանեցի իմ երկրիս անկախութիւնը: Աս է ամէնը: Քաղաքացիի անուան արժանի մարդ մը պարտի պաշտպանել իր ինքնակացութիւնը: Անձնատուր եղայ, փրկելու համար կեանքը մեր կիներուն եւ տղոց. մեր ցեղին փրկութիւնը կը պարտի մեզ: (Երկարատեւ ծափահարութիւններ): Յետոյ Տըլարի ճառ մը խօսելով յայտնեց թէ իրենք, պոէր զօրավարները, Եւրոպա եկած են, դրամական նպաստ խնդրելու: Տըլարի ըսաւ թէ 40,000 հոգի էին Պոէրները պատերազմին սկիզբը, որոնցմէ 4000 հոգի մեռան եւ 16,000 ալ վիրաւորուեցան: Հրապարակախօսութիւններէն յետոյ դերասան Պ. Մունէ-Սիւլլի եւ տիկին Սէկոնտ Վէպէր պարագային յարմար քերթուածներ արտասանեցին: Երբ ամէն ինչ աւարտեցաւ, հանդիսականները ուզեցին բեմ ելլել եւ պոէր զօրավարներուն ձեռքը սեղմել, բայց ոստիկանները արգիլեցին, արկած չպատահելու համար: 6000 Ֆրանք հասոյթ գոյացաւ թատրոնի մուտքէն:

Բարիզ, 16 հոկտ.—Կէս օրէն մէկուկէս ժամ յետոյ, երեք զօրավարները, ընկերակցութեամբ պոէրասէր մասնախումբի անդամներուն՝ երեք լանտօներ նստեցան, կայարան երթալու համար, ուրկէ կառախումբ նստելով պիտի մեկնէին Բարիզէն: Փողոցներուն մէջ հետաքրքիրներու բազմութիւն մը խռնուած էր, կայարանին մէջ, Պոթա զօրավարը շնորհակալութիւն յայտնեց ոստիկանապետ Պ. Լէբինի, այս վերջինն ալ բարի գալուստ մաղթեց պոէր զօրավարներուն: Պոթա զօրավարը, վակոնին վրայ կայնած, սա ճառը արտասանեց.— «Պարոննե՛ր, սրտանց շնորհակալ եմ Բարիզի ժողովրդեան, իր ըրած սքանչելի ընդունելութեան համար. առանց բուռն յուզման չէ որ կը հեռանամ ձեր մեծ երկրէն: Իբր հաստատութիւն երեկ իրիկուն ըսուած խօսքերուն, նորէն կը կրկնեմ թէ մեր դիմումը ուրիշ նպատակ չունի, բայց միայն մարդասիրական. պատւոյ խօսքով ու մեր կնքած հաշտութեան դաշնագրով կապուած ըլլալնուս՝ ամէն քաղաքական մտադրութիւն մէկդի կը թողունք: Դարձեալ շնորհակալ կ'ըլլամ ձեզ՝ պոէր ժողովրդեան անունով, ձեր ցոյց տուած ջերմագին համակրանքին համար:» Այս խօսքերը ընդունուեցան ջերմագին ծափահարութիւններով: Տէվէթ ալ քանի մը շնորհակալութեան խօսքեր ըրաւ: Կառախումբ: Ճամբայ ելաւ մէկը յիսուն անցած: Պոէր զօրավարները պատուհանէն դուրս հանած գլուխնին՝ կ'ողջունէին քարափին վրայ հաւաքուած ժողովուրդը որ եռանդագին ցոյցեր կ'ընէր:

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 18 հոկտ.— (Պաշտօնական) Աւստրիոյ դատական նախարար Պարոն Սպէնս Ֆոն Պուտէն պաշտօնէ դադրեցուցուեցաւ իր վատառողջութեանը համար: Կայսրը Լէոբոլտ պատուանշանին մեծ խաչը տուաւ անոր եւ նախարարապետ Պարոն ֆոն Քէրպէրի յանձնեց դատական նախարարութեան պաշտօնը:

ՊԷՐԼԻՆ.— Պոէր զօրավարները այսօր մեկնեցան: Տէվէթ Լա Հէ գնաց. իսկ Պոթա ու Տըլարի՝ Պրիւսէլ: Պէրլինի մէջ ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը խանդավառութեամբ ողջերթ մաղթեց անոնց:

ԲԱՐԻԶ.—Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէ, այսօր, ընդունեց Բորթուկալի թագաւորը:

ԼՈՆՏՈՆ.—Ռիւթէր իբրեւ բոլորովին անհիմն կը հերքէ Պրիւսէլի Բըթի Պլէօի այն լուրը թէ Բորթուկալի գաղթավայրերը ուրիշի պիտի վաճառուին:

ՖԷՐՊԷԼԻՆ.— Այսօր կատարուեցաւ՝ Պրանտէպուրկի Մեծ-Ընտրող Ֆրէտէրիք Վիլհէլմի համար կանգնուած յիշատակարանին բացումը: Ներկայ էր Վիլհէլմ կայսրը, որ այդ առթիւ ճառ մը արտասանելով ըսաւ.—«Կրնամ խաղաղութեամբ վարել նախահայրերուս ժառանգութիւնը, բայց խաղաղ աշխատութիւն մը այն ատեն միայն կրնանք կատարել, երբ մեր զաւակները ամէնէն նուիրական պարտականութիւնը համարին երկրին պաշտպանութիւնը:»

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Պալատան մէջ, կէսօրէն վերջը, Սերպիոյ թագաւորին նախագահութեամբ խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ, որ եօթը ժամ տեւեց, եւ որուն մասնակցեցան բոլոր կուսակցութեանց ներկայացուցիչները: Թագաւորը իրեն վերապահեց տրուելիք որոշումը:

ԲԱՐԻԶ.— Լորտ Քիչնէր որ Անգլիոյ դեսպանատունը իջեւանեցաւ, առտուն այցելեց Լուվրի թանգարանը: Ներկայ գտնուեցաւ Յունաստանի թագաւորին կողմէ տրուած սեղանի մը: Երկուշաբթի Մարսիլիա երթալով, անկէ ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Հնդկաստան:

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիոյ արտաքին փոխառութեան պարտաթուղթերու գինը բարձրացաւ Մատրիտի մէջ:

ԼՈՆՏՈՆ.— Շանկայէն կը հեռագրեն թէ կայս. հրամանագիր մը արտօներ է 45 միլիոն ֆր.ի փոխառութիւն մը՝ որ Բարիզի ռուսօ-չինական պանքային կողմէ շրջաբերութեան պիտի հանուի:

ԲԱՐԻԶ.— Հանրապետական-ազատական կուսակցութեան լրագիրներէն մէկ քանին կ'ըսեն թէ Երեսփ. Ժողովին կողմէ նախարարապետ Պ. Քոմպի տրուած վստահութեան քուէին ատեն փոքրամասնութեան յաւելումը ցոյց կու տայ անոր թէ սխալ ճամբու պիտի հետեւի, եթէ հակակրօնական քաղաքականութիւնը չշտկել ուզէ:

ԲԱՐԻԶ.— Կը ծանուցուի թէ Անգլիոյ ու Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարները կը բանակցին՝ կարգադրելու երկու երկիրներու միջեւ եղած դժուարութիւնները, մանաւանդ Նիւ-Ֆաունտլէնտի եւ Ափրիկէի հիւսիսային արեւմտեան խնդիրները:

ՊԷՐԼԻՆ.— Պուլկարական 5% նոր փոխառութիւնը պաշտօնապէս ընդունուեցաւ Ֆրանքֆորթի սակարանին մէջ:

ՀՌՈՄ.— Կը հաւաստուի թէ Պապը եւ Իտալիոյ թագաւորը չեն ուզած ունկնդրութիւն շնորհել պոէր զօրավարներուն:

ԲԱՐԻԶ.—Յունաստանի թագաւորը ու Լորտ Քիչնէր, այս առտու, ճաշեցին Անգլիոյ դեսպանատան մէջ:

—Բորթուկալի թագաւորը ու Հանրապետութեան նախագահը այցելութիւններ փոխանակեցին:

—Հաիթիի մէջ պատերազմը աւարտեցաւ:

—Քասթրօ նախագահը կը ծանուցանէ թէ կատարեալ յաղթութիւն մը տարած է, եօթը օրուան կռիւէ մը ետքը:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պաղտատի նահանգին կուսակալի փոխանորդ անուանուեցաւ Զ. զօրաբանակին հրամանատար Ֆէյզի փաշա:

—Այտընի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Սէլանիկի նահանգին վերաքննիչ ատեանին պատժական ճիւղին նախագահ Իսհաք Շէվգը էֆ. որուն յաջորդեց Այտընի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Մուսթաֆա Հասիպ էֆ. եւ ասոր ալ յաջորդեց Տիարպէքիրի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Հիքմէթ պէյ: Տիարպէքիրի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Ատանայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Մէհմէտ Սալիմ էֆ. որուն յաջորդեց Գոնեայի նահանգին կեդրոնական նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ահմէտ Համտի էֆ. եւ ասոր ալ յաջորդեց Տէտէ Աղաճի գաւառին նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Մուամմէր պէյ: Տէտէ Աղաճի նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Լէմնոսի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Թէվֆիգ էֆ. որուն յաջորդեց Սէրֆիճէի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ահմէտ Մուխթար պէյ:

—Իմթիյազի ակնակուռ պատուանշան տրուեցաւ կայս. Բ. զօրաբաժնին հրամանատար Շէվքէթ փաշայի եւ Ա. զօրաբաժնին հրամանատար Սաատէտտին փաշայի:

—Առաջին կարգի Շէֆագաթ՝ տիկին Ալեքսանդրա Էֆֆրինոյի:

—Հիճազի երկաթուղիին ոսկի շքադրամը՝ Երզնկայի նախորդ կառավարիչ Հաճի Ասաֆ փաշայի: Նոյն շքադրամին նիքէլը՝ Սինոպի անտառներու քննիչ Միհրան էֆ.ի, Էրզրումի կեդրոնական նահիյ Խայրէտտին պէյի, ոստիկան-զինուորներու հրամանատար Ահմէտ փաշայի, Երզնկայի կառավարիչի օգնական Եուսուֆ Տէլէնտա էֆ.ի, Համիտիէ չինութեանց ճարտարապետ Միհրան էֆ.ի, առաջնակարգ վաճառականներէն Լէփեան Յարութիւն, Տէր Ստեփանեան Սարգիս, Ղազարոսեան Գաբրիէլ, Մեծիկեան Խաչատուր ու Թաշճեան Օհան էֆ.ներու, Արղընի կառավարիչ Իսմայիլ Ֆէվզի փաշայի եւ Բալուի գայմագամ Նէսիմի էֆ.ի:

ԾՈՎԱՅԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ.— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ ուրբաթ օրը կայս. պալատան երկրորդ քարտուղար ու սենեկապետ Իզզէթ փաշան ղրկել ծովային նախարար Հասան փաշայի տունը, եւ անոր ողջութիւնը հարցնել տուաւ: Հասան փաշա երէկ ալ չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց խորհուրդին:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Քոնսթան որ այսօր արձակուրդով Բարիզ կ'ուղեւորի, ուրբաթ օրը, Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցած պահուն, իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց: Կայս. ունկնդրութեան ներկայ էին նաեւ դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Ռուէ եւ արարողապետ Իպրահիմ պէյ:

ՀՈԼԱՆՏԱՅԻ դեսպան Պ. Ֆոն Վէքէրլէնի ուրբաթ օրը շնորհուած կայս. ունկնդրութեան ներկայ գտնուելու պատիւը ունեցաւ նաեւ դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Կարապետեան որ դեսպանին բացակայութեանը միջոցին գործակատարի պաշտօն վարեց:

ՆԱՄԸՔ ՈՒ ԷՆԻՍ ՓԱՇԱՆԵՐԸ.— Պաղտատի ու Հալէպի նախորդ կուսակալները՝ Նամըք փաշա ու Էնիս փաշա, շաբաթ օրը, Իսքէնտէրունէն Կ. Պոլիս ժամանելով ուղղակի կայս. պալատ գացին:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Օլկա թագուհին եւ Խրիսթոֆ իշխանը, ինչպէս ծանուցինք, շաբաթ առտու կանուխ Ամֆիթրիթ զբօսանաւով Վոսփորէն անցան դէպ ի Պիրէոս: Մաճար-Գալէսիէն թնդանօթներ արձակուեցան զբօսանաւը անցած ատեն: Ամֆիթրիթ Պէօյիւքտէրէի առջեւ կեցաւ, առնելու թագուհիին անձնական քարտուղարը՝ Օր. Սոֆի Պալթաճին որ շոգեմակոյկով կը սպասէր: Ռուսական դեսպանատան պահականաւին բոլոր նաւազները բարեւի կեցան Ամֆիթրիթի անցած ատենը:

ԱՆԳԼԻՈՅ դեսպան Սըր Նիքոլա Օ'Քոնոր, շաբաթ օրը, Իզմիրէն Կ. Պոլիս դարձաւ Իմոնըն պահականաւով: Թօփխանէ ցամաք ելաւ եւ ուղղակի Բերայի դեսպանատունը գնաց: Կէսօրին Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր Ֆրանսայի դեսպանատունը երթալով, այցելութիւն տուաւ Պ. Քոնսթանի:

ՍԿԻՒՏԱՐԻ մէջ գթութեան քոյրերու վարժարանը անբաւական ըլլալով, Ֆրանսայի դեսպանատունը Բ. Դրունէն արտօնութիւն խնդրեց երկու յարակից շէնքեր կառուցանել վարժարանին քովը գտնուած երկու գետիններու վրայ՝ Քապրիսթան փողոց թիւ 24 ու 26, որոնց տէրը ֆրանսացի Քուավիէ Պոնէրի, զանոնք տուած է նոյն հաստատութեան:

ՆԱՈՒՄ ՓԱՇԱ.— Լիբանանի նախորդ կառավարիչ Նաում փաշա, հինգշաբթի օրը, Պէրութէն ռուսական շոգենաւով ճամբայ ելեր է դէպ ի Կ. Պոլիս:

ՊՈՍՆԱՅԻ ՈՒ ՀԵՐՍԷԿԻ իսլամ տղաքներէն, կայս. Իրատէի մը համաձայն, ամէն տարի բերուելիք տասնըհինգ տղոց հինգը Սուլթանիէ վարժարանը, եւ մնացածն ալ նահանգներու գիշերօթիկ Իտատիէ վարժարանները պիտի ընդունուին ձրիաբար:

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ, կ'ըսէ Սէրվէթ, Զօնցէվ, Բօրով ու Տ. Կավրիլով անուն անձերը արտաքսուեր են:

ԽՌՈՎԱՐԱՐՆԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազութիւնը կը ծանուցանէ թէ իբրեւ խռովարար ամբաստանուած Ճէլալ Շէվգը անուն անձը ի բացակայութեան դատուած է եղեռնադատ ատեանին կողմէ: Ատեանը նկատելով որ Ճէլալ Շէվգը իր ծննդավայրէն փախչելով, Բարիզ գացած ու հոն խռովարարներուն միացած եւ խռովարարութեան գործադրութեան միջոցները պատրաստելու համար զանազան ձեռնարկներ ըրած է, դատապարտեր է զայն միշտնջենական բերդարգելութեան, քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու եւ ստացուածքներուն գրաւմանը:

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ քարափին ու Նաւահանգիստին շինութիւնը աւարտելու վրայ է եւ մօտերս բացումը պիտի կատարուի: Բոլոր տեսնողները կը յայտարարեն թէ շինութիւնները սքանչելի կերպով կատարուած են: Մասնաւոր տեղ մը յատկացուած է, ուր շէնքեր ու մեքենաներ կան արմտիքները նաւերը բեռցնելու համար

ԿԱՐԱԳՆԵՐԸ.— Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ այս միջոցիս Կ. Պոլսոյ մէջ առողջութեան վնասող կարագներ կը ծախուին, գրեց թաղապետական շրջանակներուն՝ սաստիկ քննութիւն կատարել, այդ տեսակ կարագները գրաւել եւ ծախողները քաղաքապետութեան Խորհուրդին ղրկել՝ դրամական տուգանքի ենթարկուելու համար:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Հոլանտայի դեսպանները, շաբաթ օրը, Բ. Դուռը երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ:

—Օսմ. Պանքային նախորդ ընդհանուր տնօրէն Սըր Համիլթըն Լանկ, շաբաթ օրը, Բ. Դուռը գնաց եւ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին հետ տեսակցելով, մօտերս Կ. Պոլսէն մեկնելուն առթիւ հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց:

—Ռէժիի տնօրէն Պ. Ռամպէր, շաբաթ օրը, տեսակցութիւն մը ունեցաւ ներքին գործոց նախարարին հետ:

ՊՈԼՈՒԷՆ կը հեռագրեն թէ ուրբաթ օրը ժամ 6ին քաղաքին Գարամանլը թաղէն հրդեհ ծագելով հարիւրէ աւելի տուներ այրեր են: Թէեւ անմիջական օգնութիւններ հասեր են, սակայն շէնքերը խիտ առ խիտ փայտաշէն ըլլալով եւ նոյն միջոցին փչող սաստիկ հովի մը հետեւանքով կրակը չորս-հինգ թեւի բաժնուեր է: Հըրկիզեալները պատսպարուած են եւ ամէն տեսակ օգնութիւն կ'ըլլայ անոնց: Ոստիկանութիւնը քննութիւն կը կատարէ հրդեհին պատճառը երեւան հանելու:

ԹԱՆԶԻՖԱԹԻ ՏՈՒՐՔԸ.—Քաղաքապետութեան Խորհուրդը իմանալով որ թաղապետական շրջանակներու թանզիֆաթի տուրք հաւաքողները որոնք գանձումներէն հարիւրին ութ կը ստանան իբրեւ վարձք, փոխանակ թաղերը այցելելով տուրք հաւաքելու, թաղապետական շրջանակներուն մէջ կը սպասեն եւ առուծախի կամ նորոգութեան արտօնագրի համար դիմողներէն կը գանձեն, որոշեց՝ Ա. թաղապետական շրջանակներու մէջ կատարուած գանձումներու համար հարիւրին ութ չտալ, Բ. գանձման հաւաքիչները բաժնել զանազան թաղերու եւ անոնց պտոյտներուն ատեն թաղապետական բարապաններուն աջակցութիւնը վայելել: Գ. Շէնքի տէր մը եթէ մէկ անգամէն վճարելու անկարող ըլլայ, մուրհակ մը տալ մաս առ մաս վճարելու համար: Հաւաքողը պատասխանատու ըլլայ գանձուած դրամներուն համար: Դ. գանձումները հիմակու հիմա կատարել վաճառատուններէ ու խանութները եւ ուրիշի վարձուած տուներէ: Ատոնցմէ ետքը պիտի սկսի թանզիֆաթի գանձումը այն տուներուն, ուր տէրերը կը բնակին:

ԱՆԱՏՈԼԸԻ երկաթուղիի Ընկերութեան վարչական Խորհուրդին նախագահ ու Տոյչէ Պանքի տնօրէն Պ. Կըվիննէր, ինչպէս ծանուցինք, շաբաթ օրը Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով: Անատոլըի երկաթուղիներու ընդհանուր տնօրէն տոքթ. Զանտէր, օգնական Պ. Հիւկնէն եւ ուրիշ պաշտօնեաներ Սիրքէճիի կայարանէն ընդունեցին զայն:

ԱՆՅԱՅՏԱՑՈՒՄ.— Մոնիդեօռ կ'իմանայ թէ Պոլսոյ կողմը յանձնակատար Պ. Ն. քանի մը օրէ ի վեր անյայտացած է: Եօթը-ութ հազար ոսկի պարտք ունի: Քանի մը գործարաններ ուղղակի անոր ղրկած էին՝ յաճախորդներու հաշւոյն յանձնարարուած ապրանքներու քոնէսըրմանները:

ԿԱՊԵՐՏԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ.— Պօսնացի Ահմէտ էֆ. կապերտագործութեան համար նոր դրութիւն մը գտած է, որով նախնական նիւթերու սպառման մէջ հարիւրին 50 եւ գործաւորի ծախքերու համար ալ հարիւրին 25 խնայողութիւն մը ձեռք կը բերուի: Ահմէտ էֆ. կը խնդրէ որ կայս. կառավարութիւնը յարմար թոշակով պաշտօն յանձնէ իրեն՝ այդ դրութիւնը սորվեցնելու համար:

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Սեպտ. 28էն հոկտ. 5, Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 182, որոնց 107ը իսլամ (53 այր, 54 կին), 64ը՝ քրիստոնեայ (41 այր, 23 կին) եւ 11ը հրեայ (8 այր, 3 կին):

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Ուրբաթ օրը Եգիպտոսի մէջ քոլերայէ 115 դէպքեր ու ու 85 մահեր պատահեցան: Շաբաթ օրն ալ 95 դէպք ու 97 մահ:

—Օտեսայի մէջ վերջին շաբթուն ժանտախտէ երեք դէպքեր պատահեցան, բայց մեռնող չկայ: Հիւանդանոցներուն մէջ տասնըութ վարակեալներ կան: Ժանտախտը երեւան ելլելէն մինչեւ այսօր 45 հոգի վարակուելով 15ը մեռած են: Սիմֆէրոբոլի մէջ ալ երկու դէպքեր պատահեր են, որոնց մէկը մահացու: Ռուս կառավարութիւնը Սիմֆէրոբոլի թաղապետութեան 56,000 րուպլի յատկացուցեր է՝ առողջապահական միջոցներու համար: Սիմֆէրոբոլ Եւպատորիայի մօտը կը գտնուի:

—Իզմիրի մէջ ժանտախտէ մեռնող Քասիմաթի Թոտորիի հետ յարաբերութիւն ունեցողները տասը օր քարանթինայի ենթարկուեր եւ թէ՛ իրենք ու գտնուած տեղերնին ախտահանուեր են:

—Առողջապահական Խորհուրդը որոշեց մաքրանոցներու մէջ քարանթինա սպասողները, քարանթինան աւարտելէ ետքը միքրոպաբանական քննութեան ենթարկել եւ եթէ անոնց վրայ ժանտախտի նշան մը տեսնուի, յարաբերութենէ զրկել:

Պ. ՊԱՐՍԹ, ֆրանսական դեսպանատան խորհրդականը, գործակատարի պաշտօն պիտի վարէ դեսպան Պ. Քոնսթանի բացակայութեանը միջոցին:

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ թոշակի սնտուկին քաղաքային ճիւղին գործառնութիւնները աւելի կանոնաւորելու համար, պետական Խորհուրդը ի մէջ այլոց որոշեց որ ելմտական նախարարութեան կողմէ նոյն սնտուկին հաշւոյն ամսաթոշակներէ եղած զեղչերը առանց յապաղելու ղրկուին այդ սնտուկին: Տրուած որոշումները տեղեկագրուեցան Մեծ-Եպարքոսին:

—Ձեռնհաս պաշտօնատունը որոշեց թէ քաղաքային հանգստեան թոշակի սնտուկէն վճարուելիք թոշակները սկսին դիմումին թուականէն:

ԽՈՊԱՆ ՀՈՂԵՐ.— Ձեռնհաս պաշտօնատունէն հրահանգ խնդրուեցաւ սա կէտին վրայ.—Երկրագործ մը երբ խոպան հող մը մշակելով օրինական պայմանաժամէն ետքը կալուածագիր ուզէ, Տէֆթէրխանէի պաշտօնեաները արգելք կ'ըլլան, եւ ըսելէ յետոյ թէ այդ տեսակ հողեր կառավարութեան սեպհական են, անոնց փոխարժէքը ստանալէ ետքը կալուածագիր կու տան: Ձեռնհաս պաշտօնատունը նկատելով որ երկրագործ մը երբ երկրագործութեան զարգացման համար պէտք տեսնէ խոպան հողեր մշակել, այդ պարագան ելմտական գանձուն շահաւոր կ'ըլլայ, ուստի պատասխանեց թէ անոնց պէտք է կալուածագիր տալ, առանց բան մը պահանջելու:

ԷՐԶՐՈՒՄԻ մէջ անցեալ կիրակի աւարտեր են շրջուն թնդանօթաձիգ գունդերու կողմէ կատարուած նշանառութեան փորձերը ։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԹԵԼ.—Էնկիւրիի Տէվէլու եւ Եվէրէք գաւառակներուն միջեւ հեռագրական թել մը հաստատուելով, Տէվէլուի մէջ կայան մը շինուեցաւ ։

—Պրուսայի նահանգին Աղվրէ գաւառակին մէջ ալ հեռագրական կայան մը հաստատուեցաւ ։

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ տարեկան հազար հինգ հարիւր ոսկիով շէնք մը պիտի վարձուի օսմ. դեսպանատան համար. Նաեւ 3000 ոսկի պիտի յատկացուի կահաւորմանը համար ։ Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը հարկ եղած արտօնութիւնը հաղորդեց նոյն դեսպանատան ։

ՀԱՆՔԻ ՄԵՆԱՇՆՈՐՀ.— Իզմիտ գաւառին Ատաբազար գաւառակին Գարասու գիւղախումբին Դուզը Տէրէ գիւղին շրջակայքը գտնուած արծաթով ու կապարով խառն զինկոյի հանքին համար ենթաւունըկին տարուան պայմանաժամով մենաշնորհ պիտի տրուի հարիւր բաժնի վրայ, որուն երեսունը կը վերաբերի Հաճի Հիւսէյին Հիւսնի փաշային, երեսունը՝ կամուրջի յանձնառու Ապտուլֆէթթահ էֆ.ի, տասը՝ Իհսան էֆ.ի, տասնըհինգը՝ Ցովհաննէս էֆ. Ճէրահեանի եւ տասնըհինգը՝ Գարամանեան էֆ.ի ։ Ձեռնհաս պաշտօնատունը խնդիրը մատոյց բարձրագոյն իշխանութեան ։ Համազգային Անկելանոյին պիտի վճարեն իւրաքանչիւր հարիւր դրուշին հինգ փարա. Նաեւ վճարումներ պիտի ընեն գաղթականներու նպաստին եւ Բ. Դրան Թէօհիլաթի սնտուկին ։

ՈՐԹԱԼՈՒԾ. — Անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական Նախարարութիւնը, եպարքոսական հրամանագրի մը համաձայն, ծանոյց ամէն կողմ որ օտար երկիրներէ եւ Թուրքիոյ մէջ որթալուծքէ վարակեալ տեղերէն՝ Կ. Պոլիս, Այտընի Նահանգ ու Հայֆա՝ օսմ. երկիրներու միւս մասերը տարուելիք ամէն տեսակ տունկեր, որոնք կրնան որթալուծ փոխադրել, չընդունուին ։

ՊԱՂ ՕԴԻ մթերանոցներու արտօնատէր Պ. Պէյքըրի կազմած Ընկերութեան ներքին կանոնագիրը, առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան իրաւագէտ խորհրդականներուն կողմէ քննուելով վաւերացուած է, որով նոյն Ընկերութիւնը պաշտօնապէս կազմուած կրնայ նկատուիլ ։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԳՈՒԹԻՒՆ. — Իզմիրի մաքսատան մանիֆէսթոյի դիւանին տեսուչ Նիքոլաքի էֆ. ծրագիր մը մատուցանելով ներքին գործոց նախարարութեան կարգ մը միջոցներ առաջարկեց, մաքսանենգութեանց առաջքը առնելու համար ։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը կարեւոր կէտեր նշմարելով այդ ծրագրին մէջ, ղրկեց զայն մաքսային վերատեսչութեան ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ կայսրուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, չորեքշաբթի օրը, շնորհաւորական ընդունելութիւններ պիտի կատարուին Գերմանիոյ դեսպանատան մէջ ։

ՖԷՅԶԻ ՓԱՇԱ, Զ. զօրաբանակին հրամանատարը, որ Պաղտատի կուսակալի փոխանորդ կարգուած է, Պասրայէն Պաղտատ ժամանելով, պաշտօնին ձեռնարկեր է ։

ՊԻԹԼԻՍԻ կուսակալ Հիւսնի պէյ Սղերդ գացեր է, քննական պտոյտի համար ։

ՄՈՒՇԻ կառավարիչ Մահմուտ փաշա իր պաշտօնատեղին ժամներ է ։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ Քրամբ նաւագործարանին մէջ շինուող օսմ. Մեճիտիէ յածանաւակը մօտերս ծովը պիտի իջեցուի ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՈՃԻՐԸ.—Առջի գիշերը Ղալաթիոյ Ցունաց եկեղեցիին Խրիսթոս փողոցին մէջ Բաթինա անուն հանրակին մը՝ 26 տարեկան՝ մեռած գտնուեցաւ ։ Ոստիկանութիւնը հոն փութալով, դիակին մօտերը քանի մը մարդեր տեսաւ որոնք փախան, բայց քիչ վերջը ձերբակալուեցան ։ Ատոնք են Մէհմէտ, Էյուպ, Րամիզ Շիւքէմ, Ահմէտ ու Սալիմ ։ Մէհմէտի ու Րամիզի հագուստներուն վրայ արեան բիծեր կային ։ Րամիզի գրպանէն արիւնոտ թաշկինակ մը գտնուեցաւ ։ Ատոնցմէ Մէհմէտ հարցաքննութեան պահուն խոստովանեցաւ թէ կատակ ըրած ատեն գինովութեան հետեւանքով զարկած էր Բաթինան ։

ՀՐՁԻԳ. — Եղեռնադատ ատեանը սկսաւ դատել Ջգօն անուն երիտասարդը որ անցեալ մայիսին Սկիւտարի Իճատիէի կողմը, իբր հօրը ու մօրը բացակայութեանը միջոցին, տունը այրած էր՝ նպատակ ունենալով ծածկել կարասիները ծախելուն եւ դրամները սպառելուն պարագան ։ Դատարանը կարգ մը վկաներ լսելու համար, դատը ուրիշ օրուան յետաձգեց ։

ԿԱՄՈՒՐՋԻ արկածին ատեն վիրաւորուածներուն ամէնքն ալ գոհացուցիչ վիճակի մէջ են եւ կը դարմանուին ։ Ապրամ որուն ոտքը կոտրած էր, Կիւլհանէի հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուի ոտքը գաճի մէջ առնուած է ։ Կը յուսացուի որ մինչեւ մէկ ամիս առողջանայ ։

—Իրենց տուներուն մէջ դարմանուողներուն համար քաղաքապետութիւնը հրամայեց Թաղապետութեանց որ ատոնք ամէն օր քննուին եւ ձրիաբար դարմանուին ։

ՆԵՐԿԱՅ ԱՆՁՐԵՒՈՏ եղանակին համար ամէնէն կարեւոր պէտքերէն մէկն ալ հովանոցն է, զոր գնելու համար մի՛ վարանիք դիմել, Ղալաթիոյ հանրածանօթ հովանոցավաճառ Մէհրդատ էֆ. Հայկազնի ուր պիտի գտնէք ո՛չ միայն ձեւաւոր ու դիմացկուն պատրաստ հովանոցներ, համեմատաբար շատ աժան գիներով, այլ եւ շատ ծանր անգլ. եւ ֆրանս. հինցած հովանոցներու կերպասները փոխելու համար, ամենընտիր մետաքսէ կամ բրդախառն մետաքսէ տոկունութիւնը փորձուած կերպասներ, թէ՛ կանանց եւ թէ արանց հովանոցներու համար ։ Ղալաթիա, կամուրջին դէմ, երկու անկիւնները ։

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԲԱՐԲԵՐԸ, մտքի եւ մարմնի չափազանց յոգնութիւնները, վշտութիւններն ու քնատութիւնները շուտ կը ձգեն մարդը, մարմինը կը տկարացնեն, ջիղերը կը թուլցնեն ու անժամանակ ծերութեան կը մատնեն նոյն իսկ երիտասարդներն ու չափահասները ։ Արիւնը, ջիղերը, ոսկորներն ու կազմուածքը զօրացնելու եւ վատուժութեան ու տկարութեան առաջքը առնելու համար անհրաժեշտ է գործածել Օվօ–Լէսիթին Պիլլօն նորագիւտ դեղը, որ ամէն մեծ դեղարաններէ կը գտնուի ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը, երէկ առաւօտ, Բերայի Ս. Յարութիւն եկեղեցին ժամերգութեանց նախագահեց եւ պատարագի միջոցին ալ հակիրճ քարոզ մը խօսեցաւ, բնաբան առնելով Ճաշոց գրքին առաքելական առակը. «Այլ խնդրեմք յԱստուծոյ զի մի ինչ արասջիք չար, ոչ զի մեք ընտիրք երեւեսցուք, այլ զի դուք զբարիս գործեսջիք եւ ոչ մեք անպիտանք իցեմք. (Կորնթ. ԺԳ.)» ։ Այս առթիւ Պօղոսի Կորնթացիներու հետ ունեցած յարաբերութիւնը պարզելէ յետոյ բացատրեց ու մեկնաբանեց քրիստոնէական սէրը ։

—Բաբերդէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Թաղային գժտութիւնը տակաւին վերջացած չէ. գիւղացի հասարակութիւնը հանրագրով մը դիմած է Պատրիարքարան, որպէս զի Կեդր. Վարչութիւնը ղրկուած նպաստը աւելցնէ, գիւղերու մէջ հինգ վեց նախակրթարաններ բանալու համար ։ Այս մասին Պատրիարքարանի միջամտութիւնը անհրաժեշտ է երկու կողմին խօսք հասկցնելու համար ։

—Կ՚ըսուի թէ Տ. Արսէն վարդապետ Ղլաճեան նշանակուած է Թիֆլիսի Կոնսիստորիայի նախանդամ ։

—Ասկէ առաջ գրած էինք հայրապետական այն կոնդակը՝ որով կը հաստատէր Թիֆլիզի Աւագ վանքին Ղուկասեան կրօնական–պատմական թանգարանի յանձնաժողովը ։ Այժմ կը հաստատուի թէ այդ յանձնաժողովին անդամ նշանակուած են Պ. Նիկողայոս Ն. Յարութեան եւ Պ. Իսահակ Յարութիւնեան, որոնք հաստատուած են հայրապետական կոնդակով ։

—Սեպտ. 15ին Թիֆլիսի վանքի Մայր եկեղեցին մէջ հոգեհանգիստ կատարուեր է Թիֆլիսի նախկին քաղաքագլուխ հանգուցեալ Գ. Եւանգուլեանի յիշատակին ։ Ս. Կաթողիկոսը, կառավարչապետի Խորհրդի անդամը, ազնուական Իշ. Մելիքով, Թիֆլիզի քաղաքագլխի պաշտօնակատարը եւ ուրիշներ ։

—Սեպտ. 21ին, Ս. Հայրապետը Կարսի ճամբով մեկնեցաւ Ղարաքիլիսէ, ուրկից Դիլիջանի ճանապարհով պիտի երթայ Երեւան եւ Էջմիածին ։

—Հիճազի երկաթուղիին Նիքէլէ շքադրամը շնորհուած է Երզնկայի Առաջնորդ Դանիէլ վարդապետ Յակոբեանի ։

—Երուսաղէմի Տ. Յարութիւն Սրբազան Պատրիարքը պատասխանելով Օրմանեան Ս. Պատրիարքին, իր հաւանութիւնը կը յայտնէ՝ Ս. Յակոբայ Նախորդ միաբաններէն Վահան վարդապետ Բէչիչեանի գաւառական ո եւ է պաշտօն վարելու համար, Պատրիարքարանի իրաւասութեան տակ ։

—Չմշկածագէն կը գրեն մեզ սեպտ. 16 թուով.—«Առաջնորդ Տ. Կորիւն վարդապետ ամսոյս 18ին պիտի մեկնի Զարսանճագ, ուրկէ պիտի այցելէ Խողաթ, Գըզըլքիլիսէ, Բախ, Մեծկերտ, Բերդակ, Բերրի եւ մէկ քանի ամիս ետքը Կապան–Մատէն, տեղացի Հայերու եկեղեցական եւ կրթական վիճակը բարուքելու եւ անոնց պակասները հոգալու համար ։ Այս Հայերը սկիզբէն ի վեր Պատրիարքարանի հոգածութեան առարկայ եղած չեն. անոնց պէտք է մայրենի դաստիարակութիւն, որ հիմա լքուած է բոլորովին ։

«—Երկու շաբաթ առաջ Պատրիարքարանէն ստացուեցաւ Զարսանճագի եւ Չմշկածագի Առաջնորդութիւնը միացնող կայս. Հրովարտակը ու Պատրիարքական կոնդակը ։ Տեղացի Հայերը կ՚ուրախանան որ վերջապէս Կորիւն վարդապետ իրենք սեփականեցին. բայց նոր Առաջնորդը ինչպէս առաջէն, այնպէս ալ այժմ հրաժարականին վրայ կը պնդէ՝ կարգ մը իրաւացի առարկութիւններով, մանաւանդ որ իրեն յանձնուած վիճակներու կրօնական ու դպրոցական բազմապահանջ պէտքերը գոհացնելու ոչ մէկ ակնկալութիւն չունի երբեք ։ Արդէն, Չմշկածագի մէջ երեք տարուան փորձառութեամբը, աջակցութիւն չէ գտած Պատրիարքարանէն. անուանական Առաջնորդ ըլլալն իր սկզբունքին հակառակ է ։ Չմշկածագ եկած օրէն մինչեւ ցարդ Կորիւն Վ. միշտ կ՚աշխատի վիճակին հաստատութիւնները բարեկարգել, որոնք աննախանձելի կացութիւն մը մատնուած էին ։ Անցեալ տարի զբաղած էր Յաղթուկ, Օպրեզի եւ Բաշարոյն գիւղերու եկեղեցիներուն ու վարժարաններուն վերանորոգութեամբ. այս տարի հազիւ թէ աւարտեց Մոռնայի ու Միատան գիւղերու եկեղեցիներն ու վարժարանները, որոնց պարտքերը փակելու ջանասիրութեամբ իր կարեւոր պէտքերն անգամ զոհեց ու օծման հանդէսները կատարեց ։ Դեռ կը շինուին Պաղչաճըգ ու Մեզրէ գիւղերու եկեղեցիներուն վերանորոգութիւնները, որոնց պարտքերը կը ծանրանան աղքատ Առաջնորդին վրայ ։ Այս մասին, Պատրիարքարանէն 15 ոսկիի նպաստ մը խնդրած է ։ Այս մասին Զարսանճագի պէտքերն առաւել բազմաթիւ են ու կարեւոր, որոնց մէկ երկու եկեղեցիներու վերանորոգման գործերն աւարտելով՝ խեղճ գիւղացիք անհամբեր կը սպասեն Առաջնորդի վերադարձին, որպէս զի իրենց սրբավայրերը պարտքէ ազատուին ։ Ահա Առաջնորդի հրաժարելուն բուն պատճառները ։ Իսկ դաստիարակութեան մեծ ու կարեւոր պէտքին համար բոլորովին յուսահատ է, որովհետեւ աղքատ ու չքաւոր ժողովուրդէն բնաւ երբեք յոյս չունի, որ կարողանայ իր հետ աջակցիլ ։ Զարսանճագի բովանդակ գիւղերը առանց վարժարանի եւ առանց դպրութեան կը մնան. 17,000 հայ բնակիչներու համար՝ 12 քահանայ, 20 ուսուցիչ, 2 վարժուհի միայն ունին ։ Իսկ Չմշկածագի 5000 հայ բնակիչներու համար 8 քահանայ եւ 10 ուսուցիչ միայն կան ։ Ահա, Կորիւն վարդապետի հրաժարելուն բուն պատճառները ։ Գալով այս միացեալ վիճակներուն առհասարակ բոլոր սրբավայրերու վերանորոգութեան անհրաժեշտ պէտքին, անոնք ո՛չ սեղաններ ունին եւ ոչ հարկաւոր սպասներ. ահա նոր Առաջնորդի հրաժարելուն բուն պատճառները ։ Իսկ ինչ որ կը վերաբերի իր նիւթական կենցաղին, խիստ տխուր եւ միանգամ խիստ ողորմելի է. մէկ սպասաւորով միայն կ՚ապրի. պտղի ու առաջնորդական հասոյթի միայն անունը կայ, պսակի հրամաններու երեք չորրորդը ձրի, առառաւելը մէկ արծաթ, հասը՝ հաս է, չհասը չհաս, ասկէ աւելին չարէն է. այս մասին պարտազանց քահանաները սաստիկ կը պատժէ ։ Տարուան երկու սովորական ժամուցները 200 կամ 250 դրուշ է ոչ աւելի, երկու տարիէ ի վեր գրեթէ ապավճար կը մնան իր ծախքերը, սակայն պահանջատէրերը միշտ երկայնամիտ եւ ոչ իսկ խստապահանջ՝ օտարներն անգամ ։»

—Օրթագիւղի Թաղ. Խորհուրդը վերջնականապէս կազմուեցաւ ։ Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդին անդամները ընդունած են իրենց պաշտօնը, բացի Կարապետ էֆ. Խաչատուրեանէ եւ Խաչիկ էֆ. Սըլվաճեանէ ։ Հրաժարեալներուն տեղ անդամ նշանակուած է Յակոբ էֆ. Դուրգէն, որ համեմատական քուէարկութեան ցանկին մէջ կը գտնուէր ։ Նորակազմ Թաղական Խորհուրդը երեկ կազմեց իր դիւանը՝ հետեւեալ կերպով. — Մկրտիչ էֆէնտի Գավանճեան՝ ատենապետ, Յակոբ էֆ. Դուրգէն՝ ատենադպիր եւ Առաքել էֆ. Համամճեան՝ գանձապետ ։

—Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդի համեմատականի մնացած ընտրութիւնները կատարուեցան երէկ ։ Քուէի բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան Տեարք՝ Կարապետ Բուլճեան 237 քուէ, Մաղսուտ Նարլեան՝ 209, Գառնիկ Ճէվահիրճեան 195, Սարգիս Տանձիկեան՝ 187, Յարութիւն Սլթըրարմաքեան 179 եւ Գարեգին Տէմիրճիպաշեան 163 ։ Նախորդ կիրակի օրն ալ ընտրած էին Բարսեղ Աւետիսեան, Բարթող Թէլեան եւ Գէորգ Թորգոմեան էֆ.ները ։

—Պանտըրմայի Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը հաստատուեցաւ Պատր. Կոնդակով ։

—Ս. Պատրիարքը նամակ մը ուղղելով ժամհարեաններուն, իր ուրախութիւնը կը յայտնէ ողջամբ ազատած ըլլալուն համար այն արկածէն, որուն նկատմամբ գրուեցաւ ասկէ առաջ ։

—Բալուի Առաջնորդարանը խնդրեր է Պատրիարքարանէն որ նորընտիր Առաջնորդ Տ. Աղան վարդապետ իր պաշտօնատեղին ուղեւորի փութով ։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Բիւզանդ էֆ. Հանէսեանի՝ ընդ. Օր. Նազենիկ Մ. Պալլարեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփունջի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են Հիւանդանոցիս. Տէր եւ Տիկին Աստուածատուր էֆ. Մէրձիմէկճեան 108, Տէր եւ Տիկին Խաչիկ էֆ. Խորասանճեան 108, Պօղոս էֆ. Մուրատեան Ատաբազար 216, Գարեգին էֆ. Ադամեան 216, Մինաս էֆ. Տէր Միքայէլեան 108, Յակոբ էֆ. Գասապեան 108, Ջգօն էֆ. Խորասանճեան 108, Միհրան էֆ. Մէլէքմէթճեան 100, Միհրան էֆ. Գ. Մուրատեան 216, Երեմիա էֆ. Ճենկըրեան 100, Ղազար էֆ. Գարտվիլեան 100, Եղբարք Թօփալեան 108 դրուշ ։

—Հանգուցեալ Անդրէաս էֆ. Գայըգճեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի երկու օսմ. ոսկի նուիրած են Հիւանդանոցիս Ս. Գայըգճեան որդիք, Սարգիս էֆ. Տ. Ստեփանեան 108 դրուշ ։ (Հոգաբարձութիւն)

ՆՇԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

1902 Սեպտ. 3էն Հոկտ. 3

Աստիճան Ն. (300) եւ Ր. (100). Տ. Բիւզանդ Թ. Հանէսեան, սեղանաւոր, ընդ. Օր. Նազենիկ Մ. Պալլարեանի ։

Աստիճան Զ. (200) եւ Զ. (200). Տ. Աստուածատուր Փափազեան, վաճառական, ընդ. Օր. Մալվինէ Շահպազեանի ։

Աստիճան Ր. (100) եւ Ր. (100). Տ. Պերճ Մ. Բէրէսթէճեան, պաշտօնեայ, ընդ. Օր. Տօրինա Լապէյլա ։

Աստիճան Թ. (80) եւ Ժ. (50). Տ. Վահան Գօլօլեան, կահավաճառ, ընդ. Օր. Եօժէնի Գ. Պըլըգեանի ։

Աստիճան Ժ. (50) եւ Ժ. (50). Տ. Շահէն Ս. Ալլահվէրտեան, պասմաճի, ընդ. Օր. Բերուզ Ոսկերիչեանի եւ Տ. Լեւոն Խ. Փափազեան, երկաթագործ, ընդ. Օր. Նուարդ Ա. Ցովհաննէսեանի ։

Աստիճան Ժ. (50) եւ ԺԱ. (25). Տ. Համայեակ Յարութիւնեան, դեղագործ, ընդ. Օր. Զարուհի Տիգրանեանի. Տ. Ռուբէն Յովհաննեան, մեքենագործ, ընդ. Օր. Մաքրուհի Սուքիասեանի եւ Տ. Լեւոն Ալեքսանեան, կրօտ, ընդ. Օր. Զարուհի Գալըպաքճեանի ։

Աստիճան Ժ. (50) եւ ԺԲ. (ձրի). Տ. Արիստակէս Բիւրաեան, երկաթագործ, ընդ. Օր. Ս. Ժամակոչեանի. Տ. Արա Ե. Չիչինեան, մեքենագործ ընդ. Օր. Արուսեակ Ս. Ունճեանի ։

Աստիճան ԺԱ. (25) եւ ԺԱ. (25. Տ. Մարտիրոս Մովսէսեան, կօշկակար, ընդ. Օր. Սաթենիկ Էֆրիգորեանի ։

Աստիճան ԺԱ. կամ միայն 40 դրշ. եւ ԺԲ. (ձրի). Տ. Երուանդ Մ. Տավաճեան, կօշկակար, ընդ. Օր. Վերժին Արիստակէսեանի. Տ. Ղուկաս Կ. Տ. Պօղոսեան, բաղնիսպան, ընդ. Օր. Հռիփսիմէ Պէյլէրեանի ։

Աստիճան ԺԲ. (ձրի). Տ. Գալուստ Գրիգորեան, երկաթագործ, ընդ. Օր. Աղնիւ Տիօնեանի. Տ. Յարութիւն Յակոբեան, դանակագործ, ընդ. Օր. Նշանուհի Ղուկասեանի. Տ. Սարգիս Մ. Գալեօնճեան, մանրավաճառ, ընդ. Եւտոքսիա Լ. Գույի. Տ. Մովսէս Սահակեան, բաղնեպան, ընդ. Օր. Մարիամ Խաչիկեանի. Տ. Պաղտասար Բ. Պուրթուղեան, սափրիչ, ընդ. Օր. Արուսեակ Մէրճանեանի. Տ. Աւետիս Կարապետեան, նաւավար, ընդ. Օր. Աղաւնի Մելքիսեդեկեանի ։

Ծանօթ.— Այս ցանկին մէջ կը գտնուին թէ մանչու կողմէ եւ թէ աղջկան կողմէ եղած վճարումները ։

ՄԱՀ

ՄԱՏԹԷՈՍ ԷՖ. ՊԱԼԵՕԶԵԱՆԻ

Խորին ցաւով կ՚իմանանք Մատթէոս էֆ. Պալեօզեանի մահը ։

Պալեօզեան էֆ. զոհ գացեր է եղեռնագործութեան մը որուն պարագաները սապէս կը պատմէ Մալիւմաթի Թղթակիցը Իզմիրէն.

«Հայ հասարակութենէն Պալեօզեան Մատթէոս էֆ. որ Իզմիրի առեւտրական աշխարհին մէջ առաջնակարգ դիրք մը գրաւած է, անցեալ ուրբաթ ժամ 2½ին, Իզմիրի մրգեղէններու շուկան՝ իր վաճառատան շրջակայքը ռէվօլվէրով սպանուեցաւ՝ պարսկահպատակ ու Պարսկաստանի Ուրմիոյ գիւղաքաղաքէն Կէրոէպատ գիւղէն Պետրոս անուն չարագործի մը կողմէ ։ Ոճրագործը, իր ոճիրը գործելէ ետքը, դէպ ի Քէմէրալթը Բազարը փախչիլ ուզեց, բայց կայս. զինուորի մը եւ Պէյլէր փողոցին պահապանին կողմէ ձերբակալուելով ոստիկանութեան յանձնուեցաւ ։ Մատթէոս էֆ. խոցոյն մեռաւ առած վէրքէն եւ մարմինը իր վաճառատունը տարուեցաւ ։ Ոստիկանապետ Ապտիւլրահման էֆ. ոճիրը իմանալով, թաղապետական բժիշկ Ապտիւլրահման էֆ.ի, ընդհանուր դատախազի օգնական Սամի պէյի եւ ուրիշ պաշտօնեաներու հետ ոճրին վայրը փութալով քննութիւն կատարեց ։ Բժիշկը յայտարարեց թէ Մատթէոս էֆ. առած վէրքին հետեւանքով մեռած է ։ Պատկանեալ պաշտօնեաները քննութիւն կը կատարեն մարդասպանին նկատմամբ ։ Սպանեալին մարմինը կառքով տարուեցաւ Դարաթաշի իր ծովեզերեայ տունը ։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ բազմաթիւ երեւելի անձերու ներկայութեանը ։»

Մատթէոս էֆ. Պալեօզեան Իզմիրի մէջ առաջնակարգ դիրք մը ունէր ո՛չ միայն իր հարստութեամբը ու առեւտրական ընդարձակ գործառնութիւններովը, այլ նաեւ իր բարերարութիւններովը զորս առատաձեռնօրէն կը նուիրէր ամէն առթիւ, եւ դեռ վերջերս իր եղբօր մահուան առթիւ բազմաթիւ նպաստներ ըրաւ դպրոցի, եկեղեցիի, հիւանդանոցի ու որբանոցի ։ Իզմիրի հայ համայնքին համար ճշմարիտ բարերար մըն էր ինքը եւ իր մահը խորին սուգով կը պատէ այդ համայնքը՝ նոյնքան ցաւագին տպաւորութիւն մը թողլով նաեւ այստեղ ։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԼ)

ԱԹԷՆՔ, 19 հոկտ.—Սաստիկ փոթորիկ մը Կասթէլլիի մէջ քանի մը տուներ փլցուց եւ ուրիշ վնասներ ալ հասուց ։ Մէկ քանի հոգի վիրաւորուեցան ։ Միեւնոյն ժամուն Աթէնքի մէջ ալ սաստիկ փոթորիկ մը ծագեցաւ ։

ՄԱՏՐԻՏ.—Թանճէրէն կը հեռագրեն Լիպերալի թէ Ֆէսի եւրոպացի բոլոր պաշտօնեաները ճամբուեր են ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 19 հոկտ.— Մէջոյի երեսփոխան Պ. Ֆիլբէրթ, վաղը, ծովային նախարար Պ. Բէլլըթանի հարցապնդում մը պիտի ընէ Բիզէրթի միջադէպին վրայ ։

ԱԹԷՆՔ.—Խիստ սաստիկ փոթորիկ մը կը տիրէ Յունաստանի մէկ մասին վրայ ։ Եւրիբէի մէջ անագին վնասներ կան ։

ԲԱՐԻԶ.— Բարաքասէն (Վէնէզուէլա) կը հեռագրեն թէ, Քասթրօ նախագահը կառավարական յաղթանակ մը տարեր է ։ Կը յուսացուի որ քանի մը օրէն անդորրութիւնը վերահաստատուի ։

ԼԻԶՊՈՆԱ.—Ժուռնալ տաս Նոթիսիաս, եւրոպական քանի մը լրագիրներու գրածները արտատպելով կ՚ըսէ թէ կրնայ հաստատել որ Բորթուգալի Թագաւորին Անգլիա կատարելիք ուղեւորութիւնը քաղաքական որ եւ է նպատակ չունի, այլ քաղաքավարական պարզ այցելութիւն մըն է ։

ԲԱՐԻԶ. — Երեսփոխան Պ. Ռօշ յայտարարեց թէ պիտի խնդրէ Երեսփ. Ժողովէն Կրօնքի եւմտացոյցին ջնջումը եւ Եկեղեցիին եւ Պետութեան բաժանումը ։

—Նախարարաց Խորհուրդը երեքշաբթի պիտի գումարուի Ելիզէի պալատին մէջ Պ. Լուպէի նախագահութեամբ եւ պիտի քննէ թէ կարելի չէ՞ ջնջել թոշակները այն եպիսկոպոսներուն որոնք ստորագրած են Խորհրդարանին ուղղուած յայտարարութիւնը ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 5 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	30	27 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	30	28 ½
Ամէնէն վար գին	»	30	26
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	117	25
Ամէնէն բարձր գին	»	117	50
Ամէնէն վար գին	»	116	87
ԲԱՑՈՒՄ 7 Հոկտեմբեր			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	30	30 ½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	117	37
Շիրքէթի Խայրիէ		29	20
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	87
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	47
» ժուիսանս		1	32
» պարտամթուղթ		495	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		486	—
Թրանսվալ		149	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն		261	—
Կավըրոմ		78	—
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	17
Անգլիական ոսկի	»	110	—
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	—
Քրիմից	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	
Մէթալիք	»	102	50
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	65
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	75
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	Ֆր.	22	71 ½
» » » չէք	»	22	70
Պէրլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիոր.	21	85

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 18 Հոկտեմբեր			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		93	18
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.		54	50
» » » Դ. բաց.		28	12
» » » Դ. գոց.		28	12
Օսմանեան Պանքա		13	63
Ռուսական 1890		—	—
Հելլենական 5 %		42	—
» Մօնօբօլ		44	50
Պուլկարական 1888		92	—
Էժիբսիէն ինիֆիէ		109	—
Տօմինիալ		104	50
Թրանսվալ		6	—
Այտին երկաթուղի		14	—
Փոխանակագիր		25	32 ½
ԲԱՐԻԶ, 18 Հոկտեմբեր			
Ֆրանս. Ռանթ 3 %		100	15
» » 3 ½ %		101	37
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ղրշ.	28	35
» » » Դ. գոց.	»	28	55
» » » Բ.	»	55	50
» » » Գ.	»	31	55
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	593	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	121	—
Օսմ. մաքսատուն	»	517	—
Օսմ Ռէժի	»	360	—
Բրիօրիթէ Թիւքը 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1084	—
Իտալական Ռանթ	»	102	80
Սպանիական արտաքին	»	88	10
Թրանսվալ	»	151	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	145
Դրամադեղչ	»	—	—
ՊԷՐԼԻՆ, 18 Հոկտեմբեր			
Ռուպլը	Ֆր.	—	
Ռումէլի երկաթուղի	»	121	20
Անատ. երկթ. պարտամթուղթ	»	10	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	275

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1903 ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ

ԳԻՆ 1 ՂՐՈՒՇ

Հրատարակուեցաւ Հիւանդանոցի պարզ Օրացոյցը, նախորդ տարիներէ աւելի խնամեալ եւ մաքուր տպագրութեամբ ։ Ինչպէս մէկ քանի տարիներէ ի վեր նոյնպէս եւ այս անգամ պարզ Օրացոյցը իր սովորական պարունակութենէն զատ, իւրաքանչիւր ժամերգութեանց եւ արարողութեանց մասին մանրամասն ծանօթութիւններ կը պարունակէ եւ Օրացոյցի սկիզբը բարձրաստիճան եկեղեցականի մը կողմէ պատրաստուած սպասաւորանց ընդհանուր կէտերու մասին յատուկ խրատականն աւելի եւս ճոխացած է ։ Հոգաբարձութիւնս ի գիտութիւն համայնից, կը փութայ այժմէն յայտարարել թէ միայն Հիւանդանոցիս օրացոյցն է, որուն ճշդութիւնը հաստատուելուն, վաւերացուած ու արտօնուած է Պատրիարքարանէն, հետեւաբար պէտք է ուշադիր ըլլալ անոնց կողքերուն վրայ գտնուած կնիքին, ուր գրուած է «Սեպհականութիւն Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի, 1903» ։ Անցեալ տարի յիսունըհինգ հազարի չափ պարզ Օրացոյց սպառած ըլլալով, Օրացոյցի հասոյթը կարեւոր եւ անհրաժեշտ դարձած է Հիւանդանոցիս համար, որու՛ն այդ հասոյթին աւելի արդիւնաւորման որքան պէտք ունենալը հարկ չկայ բացատրել. ուստի Հոգաբարձութիւնս կը յուսայ թէ ամէն բարեսէր ազգայիններ պիտի փութան գէթ մէյմէկ օրինակ գնել անոնցմէ, ո՛չ թէ միայն Օրացոյց մը գնած ըլլալու այլ մեծ հաստատութեան մը մէջ խնամուած 1100 պատսպարելոց նպաստ մը ըրած ըլլալու գիտակցութեամբ ։ Կը գտնուի Հիւանդանոցի գրասենեակը, Մեծ–Նոր խան եւ բոլոր գրավաճառաց քով ։

ՇԻՖԱ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ՊՈԼԻՍ ՏԻՎԱՆ ԵՕԼՈՒ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՎԻՐԱԲՈՅԺ
ՏՔԴ. ՖՈՒԱՏ ՄԻՒՐԷՅՅԱ ՓԱՇԱ

Մէկ քանի տարիէ ի վեր, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին հաստատուած այդ հիւանդանոցին մէջ, որուն հիմնադիրն է վիրաբոյժ Տքդ. Ֆուատ փաշա, մեծ յաջողութեամբ կը դարմանուին վիրաբուժական ճիւղին պատկանող հիւանդութիւններ, ինչպէս են խոյլ (սըրաճա), ուռեր, ոսկորի հիւանդութիւններ, ինչպէս նաեւ կանացի հիւանդութիւններ, ի հարկին վիրաբուժական գործողութիւններ ալ կատարուելով ։ Կ՚ընդունուին եւ մեծ դիւրութիւններ կ՚ընծայուին այն կիներուն, որոնք մարդ չունին եւ ծննդաբերութիւն պիտի կատարեն, եւ կամ զերծ մնալ կ՚ուզեն ծննդաբերութեան յարակից հիւանդութիւններէ եւ անհանգստութիւններէ ։ Մասնագէտ կարող բժիշկներ ունի հիւանդանոցը, ուր շարունակ կը գտնուի նաեւ վկայեալ դայեակ մը՝ հիւանդները խնամելու համար ։ Աղքատները փոխն ի փոխ ձրիաբար կը դարմանուին, շնորհիւ Կայս. ողորմութեան ։ 2—5

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
ՏՔԹ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ–ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՃՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ճիշդ Զապուքճեանց դէմը)

Ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ ։

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն՝ երաշխաւորեալ ։

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն ։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ՚ընդունին ։

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷՐ ԼՈՅՏ
NORDDEUTSCHER LLOYD
Paquebot poste Impérial Allemand
Պրեմեն–Նիւ Եորքի գիծ, Ճեպընթաց
ՔԱՅԶԸՐ ՎԻԼՀԷԼՄ ՏԷՐ ԿՐՕՍԷ, Շէրպուրէ 9/22 Հոկ.
ՔՐՕՆՓՐԻՆՑ–ՎԻԼՀԷԼՄ, Շէրպ.է 23/5 Նոյ.
ՊՐԵՍԼԱՒ, Պրէմէնէն, 5/18 Հոկ.
ՊՐԵՄԷՆ, Շէրպուրէ 12/25 »
ՀԱՆՕՎԷՐ, Պրէմէնէն, 19/1 Նոյ.
Ճենովա–Նաբօլի–Նիւ Եորքի գիծ
ԱԼԼԷՐ 23/5 Նոյմ. ԳՐԱՎԷ 6/19 Նոյմ.
Պրեմեն Պալթիմորի գիծ
ՖՐԱՆՏԷՆՊՈՒՐԿ, Պրէմէնէ 10/23 Հոկտ.
ՔԱՐԼՍՐՈՒԷ 17/30 Հոկ. ՇԷՄՆԻՑ 24/6 Նոյ.
Պրեմեն–Կալվեսդոնի գիծ
ՊՐԵՍԼԱՒ, Պրէմէնէ, 5/18 Հոկտ.
ՀԱՆՕՎԷՐ, » 19/1 Նոյմ.
Պրեմեն–Բուէնոսի գիծ
ՄԱՆՑ, Պրէմէնէ, 20/2 Նոյմ. եւ Հավանա, Սիէնֆուէկօ, Մանզանիլօ պիտի երթայ ։
Պրեմեն–Բրազիլիոյ գիծ
ԱԽԷՆ, Պրէմէնէ 5/18 Հոկտ.ին, եւ պիտի երթայ Բէրնամպուքօ, Րիօ Եանէյրօ եւ Սանդոս ։
ՏՐԷԶՏԷՆ, Պրէմէնէ 19/1 Նոյմ.ին, եւ պիտի երթայ Պահիա, Րիօ Եանէյրօ եւ Սանդոս ։
Պրեմեն–Լաբլադայի գիծ
ՊՕՐԲՈՒՄ, Պրեմէնէ, 12/25 Հոկտ. եւ պիտի երթայ Մոնդէվիտէօ եւ Պուէնոս Այրէս ։
ԲՖԱԼՑ, Պրէմէնէ, 26/8 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Մոնդէվիտէօ եւ Պուէնոս Այրէս ։
Ծայրագոյն Արեւելքի գիծ
ՔԷՕՆԻԿ ԱԼՊԸՐԹ, Ճենովա–Նաբոլիէ, 31/12 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Քօլոմպօ, Բէնանկ, Սինկափուր, Հոնկ Քոնկ, Շանկայ, Նակազաքի, Հիօկօ, Քօպ եւ Եօքոհամա ։
ՊԱՅԷՐՆ, Ճենովայէ, Նաբոլիի ճամբով, 16/29 Հոկտ. եւ Նորտտայչէր Լոյտի միւս շոգենաւերուն հետ պիտի հաղորդակցի Բէնանկի մէջ եւ պիտի երթայ Սումաթրա, Պանկքօք, Պօրնէօ, Մանիլա, Պաթավիա, Մաքասսար, Նոր Կուինիա, Քուինզլէնտ եւ Սիտնէյ ։
Ծայր. Արեւելքի գիծ, միայն ապրք. համար ՍԹՐԱՍՊՈՒՐԿ, Ճենովայէ 17/30 Հոկտ. եւ պիտի երթայ Բորդ Սայիտ, Բէնանկ, Սինկափուր, Հոնկ Քոնկ, Շանկայ եւ Եօքոհամա ։
Աւստրալիոյ գիծ
ԿՐՕՍԻՒՐ ՔՈՒՐՖԻՒՐՍԹ, Ճենովա–Նաբոլիէ, 5/18 Նոյմ. եւ պիտի երթայ Քօլօմպօ, Ատէլայտ, Մէլպուրն եւ Սիտնէյ ու Սիտնէյի մէջ Նորտտայչէր Լոյտի միւս շոգենաւերուն հետ հաղորդակցելով պիտի երթայ Քուինզլէնտ, Նոր Կուինիա, Նաքասար եւ Պադավիա ։

Պիտի ընդունի ապրանք եւ ուղեւոր վերոյիշեալ նաւահանգիստներուն համար ։
Աւելի տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Գործակալներուն
Կ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ ԵՒ Ժ. ՏԷՖՈՒԵԱՆ
Ղալաթիա, Գարաքէօյ Եէնի խան, Թիւ 21
Ծան.—Գործակալները յանձնառու կ՚ըլլան ապրանքները ուղղակի Կ. Պոլսէն փոխադրել յիշեալ նաւահանգիստներէն մէկը ։

ՍԻՐՕ ՏԸ ՌԷՖՕՐ ԻՕՏԷ

ԼՈՒՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.

SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրօ Անթիսքօռպիւթիքի և Մօրիւ ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու ակարակազմ տղայոց մորթի փշտիկներուն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գնտիկները հալեցնելու և ախորժակը բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց
և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

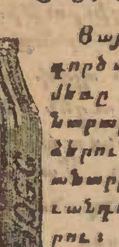

Ծանօթ է թէ մօրիւ ձկան իւղի գործածութիւնը, մանաւանդ հրմէաը որքան օգտակար ու յանձնարարուած է փափկակազմ անձերու (էրիկ մարդ, կին ու տղայ) անարիւնութենէ և կուրծքի հիւանդութիւններէ տառապողներու։ Բայց անոր փրկարար արդիւնքները ձեռք բերելու համար, պէտք է որ այդ իւղը զուտ ու առաջին կարգի ըլլայ։ Հետևաբար պէտք է զգուշանալ կեղծերէն ու ստորին տեսակներէն, որոնք հրապարակին վրայ կը ծախուին և որոնց գործածութիւնը աւելի վնասակար է քան օգտակար։

Պ. Հօկ Թէր-Նէօվի մէջ ձկնարաններ ունի, ուր մօրիւ ձկան իւղը մեծ խնամքով կը հանուի։ Այս իւղը, անտարակոյս անպարտութեամբ, եռանկիւնաձեւ շիշերու մէջ դրուած է, որ ամէնուն ծանօթ է արդէն և Բարիզի Ինիոն տէ Ֆապրիքան ընկերութեան կողմէ երաշխաւորութեան դրոշմով մը կնքուած է։ Բոլոր նշանաւոր բժիշկները կէս դարէ ի վեր հիւանդներուն այս ձկան իւղը կը յանձնարարեն։ Կեղծերէն և նմանութիւններէն զգուշանալ։ Հօկի մօրիւ ձկան իւղը կը ծախուի դեղագործներու և դեղավաճառներու քով։ Միակ տէրն է Բ. Բ. Հօկ, 2 թիւ, Քասթիկլիօն Բարիզ։

Մեծաքանակ կը ծախուի Է. Ծուսր Մանիի քով Հորաչի խան, Պոլիս։

Ի՞ՆՉ ԿԵՐՑՆԵՍ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք։ Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու քննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն գնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է։ ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը շոքոլաի պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ, մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, զոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժովնան, կ'աճին, կը կոփուին, շուտ վ ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն։

Հազարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ Ֆօսֆաթին Ֆալիէռով սնած տղաք, քաջառողջ, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային։

Ամէն հասակէ անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը։ Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճանի ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ։

ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌը կը ծախուի Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ

25—26

ՋՂԱՅԻՆ Է՞Ք

ՆԱՐԴԱՑԷ՞Ք, ՊԻՏԻ ԲԺՇԿՈՒԻՔ

Ամենէն չնչին պատճառով շատ անգամ ջղային հիւանդութեան կ'ենթարկուի մարդ և եթէ կարեւորութիւն չտալով անփոյթ գտնուի ինքզինք դարմանել տալու, հիւանդութիւնը աստիճանաբար կը յառաջանայ և մինչև իսկ ապագայ զաւակներուն կը փոխանցուի։ Լուսնոտները, և ուրիշ ջղային հիւանդութենէ տառապողներ, կամ այն է որ իրենց ծնողքէն ժառանգած են սոսկալի հիւանդութիւնն և կամ հիւանդութեան նոր սկսած ատեն կարեւորութիւն չտալով անոր, իրենց այսօրուան դժբախտ վիճակին հասած են։

Ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակն ալ շուտով կը բժշկուի եթէ հիւանդը կանոնաւորաբար գործածէ ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԸ ՊԻԷՐԼՕ անուն աշխարհահռչակ դեղը։

Այս դեղը անմիջապէս կը հանդարտեցնէ ջիղերն և ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը արագ և վերջնականապէս կը բժշկէ երկար ժամանակ կրնայ գործածուիլ առանց բնութեան կարգ անցնելու և ազդեցութիւնը կորսնցնելու։ Անքնութիւնը, քնաշրջիկութիւնը, կէս գլխու ցաւը, անդամալուծութիւնը, խելագարութիւնը, մոռացկոտութիւնը, խօսելու անկարողութիւնը, ցասկոտութիւնը, դիւրագրգռութիւնը, ջղային հազը, սրտի բաբախումը, մարեւիքը, սրտխօսը, մըրմռանքը, կանանց սովորականի անկանոնութիւնը, դժուարդաշտանութիւնն ու ջղային հիւանդութեանց ամէն տեսակը կը բժշկուի ՎԱԼԷՐԻԱՆԱՏ ՏԸ ՊԻԷՐԼՕ գործածելով։ Կեղծերէն զգուշանալ։ Կը ծախուի ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներու մէջ։

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք եւն։ Աննման դեղ այտուցներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

Իր անպարտութեան պատճառաւ

ՇԱԲՕԹՕ

բէքթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բասթէօռի, Պերլինի, Վիէննայի և Բեդրըսպուրկի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԳՈՐԾՈՒՄ

ՇԱԲՕԹՕՅԻ ԳԻՆԻ

ԲԷՔՍԻՆԵԱՆ ԲԷՔԹՕՆԻ

VIN CHAPOTEAUT

Բէքթօն, որ իբր ամենալաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէքսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծումէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, շաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանսէռ, ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակելէ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ,
և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

Ա՛ՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈԳԵՇԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՎԱՃԱՌԱՆԻՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին

Կ. ՊՈԼԻՍ

Թահտաքալէ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ։

Տեսակի ազնուութեան մասին եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը Փախաքողներուն քաջալերը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսմի Պազ և Կ. Իւճէճեան Որդիք վաճառատունները իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցակ գրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.—	Պ. Պ. Լաքառիէռ Որդի եւ Ընկ. 28. — Ռիւ Շաթօտէօն։
ՊՈՄՊԱՅ.—	Պ. Պ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—	Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.—	Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՑՈՒՔ.—	Պ. Պ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.—	Պ. Կէռոն Արտիթի
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.—	Պ. Հայնրիխ Վառնրնկ.
ՍԵԼԱՆԻԿ.—	Պ. Տինօ Ֆէրնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒՊ.—	Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.—	Պ. Ֆրանքել Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.—	Պ. Պ. Գէորգեան Եղբարք.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.—	Պ. Պրիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.—	Պ. Պ. Վ եւ Ս. Մեծատուրեան
ԻԶՄԻՏ.—	Պ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.—	Պ. Յակոբ Բռօվատալ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին
Կայսերական Իրատէով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ 1892
Թուականը
(20 Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. Նաւակատան դէմը։

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեա՛նք վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին
Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Ղալաթիա

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զաւօֆ
Մարբուճճըլար Չարշըը խան Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այ՝ ամէ քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
Զուտ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւններ՝ Ֆ. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը և որոնց ըլ ապահովագրութիւնէ ։ 1901ին ապահովագրեալներու վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիպերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և չահաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն կնքել անվիճելի է ըլլայ զբաղման ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին. անձնատուրեան և մի չէ իսկ պատերազմի ատեն։ Տիպերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագին վճարելէ յետոյ առանց յետագայ ապահովագինն հաշուի առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները դրամ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը յետոյ միայն ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ բեկանեց կորուստ չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, անդէպ որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՌԻ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս. Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

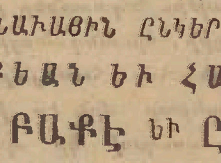

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տօմսեր ուղղակի Բարիզի համար
Առաջին կարգ 245 Ֆրանք. Բ. կարգ 175 Ֆրանք։ Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին Թօփ Հանէ Քիրէջճի փողոց։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

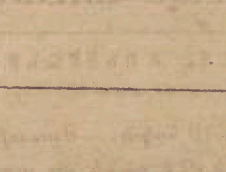

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻ

Որք ամիսը երկու անգամ կը՝ բանեն Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	13900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12950	Վէրիա	3229
Քամփանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիրրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէփփօ	2781
Աւրանիա	7269	Շէրպուրկ	1614

Վերիա շոգենաւը, նաւապետ Քրէյկը, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն հոս կը հասնի ամսոյս 25ին։

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մէյմէնէթլի խան, թիւ 6. 7. 8 Ղալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականապէս նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ականաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տետրերով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր, շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ նուազն 400 տետր պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տետրէ բաղկացեալ անկազմ սերիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագինը նետեւեալն է.
- 190 ֆրանք առանձին տետրերով կամ սերիներով եւ կամ Թղթակազմ հատորով
- 225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանտաներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անգամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրուելով, ստորագրուողը գերծ կը մնայ ապագայ գինի բարձրացումներէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Խնդրողին 16 երեսնոց պրակ մը՝ իբր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար։ 587

ՍԻՆԿԵՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայականներ եւ նշանաւոր ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա	1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 եւ 343 կրկին 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա	1. Սինկէր խան Թիւնէլի եռեւ 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս	1. Սուլթան Համամ թիւ 2 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար	Չարշըը պօյը, թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատունը կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզօղլուի տունը։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Դոմօ	1497	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթ	3607	Դոնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դորսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսթօ	2377	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Բասանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սօրէրօ	1200
Բօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Բրավօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Բրունօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	3540	Օթթօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ծիլնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրքինօ	487
Գալիպսօ	1337	Էրագօ	1841	Քիէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլպինօ	2307	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանսիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Տիտօ շոգենաւը նաւապետ Բէյլին ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Քօնկօ շոգենաւը, նաւապետ ՍԱՅԹ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է

Օթէլլօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն. ընդհանուր վաճառքով Հըլէն պիտի մեկնի ամսոյս 17ին ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՍՏ
Թ. 23—24 Քէւհէրճեան Խան Ղալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան Նրեւեկութիւններ

Դշ. 8/21 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէ։

Դշ. 9/22 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիաէն (Բորդ-Սայիտ, Եաֆա. Պէյրութ, Թարապուլուս-Շամ։

Եշ. 10/23 Սեւաստաբօլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։

Ուր. 11/24 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Շբ. 12/25 Տարտանէլ, Սելանիկ, Մէթէլին, Իզմիր, Քիոս, Թարապուլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բորդ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին յետ միջօրէ։

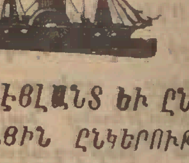

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիա	3500
Արմէնեան	10500	Էմիբրիան	3500
Քէսդրիան	10500	Արմօրիան	3000
Լանքաստրիան	9000	Ալպէրիան	3500
Ֆիլատելֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	Ամէնիան	2500
Ճօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Բոստոնիան	8000	Ալգէրիան	2500
Ֆրոծինեան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինծօ	900
Վալօնիան	3700	Օրօրգօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆաւլիան	3500		

Ապրանք ղրկողներէն կը խնդրուի իրենց ապրանքը այս ընկերութեան կամ Ղալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել
ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ
Ղալաթիա, Քարաքէօյ վրայ
600 Մարթաւալ Հէն տեղը

Պաշտօնակից, ՉԱՐԵՀ ԽՈՒԱՌՈՒՖԵԱՆ.

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1902 Սեպտեմբեր 16 (Ն. Տ.) երեքշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 224 խառն Առտու ժ.	ԵՐԹ վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 223 խառն Իրկն. ժ.	ԴԱՐՁ վ.
12	—	մկն. Էսկի-Շէհիր ժմ.	3	—
12	42	» Կէօքճէ Քըլըք »	2	20
1	39	» Սապօնճը Բունար »	1	38
2	33	» Ալաեունտ »	12	42
3	15	» Չէքիրլէր »	11	53
4	10	» Տէօյէր »	11	5
4	39	» Ինսանիյէ »	10	20
5	3	» Համամ »	9	53
5	14	» Կազլիկէօլ Համամ »	9	44
6	1	» Աֆիոն Գարա Հիսար »	9	13
6	41	» Պէօյիւք Չօպանլար »	8	20
7	36	» Չայ »	7	33
8	21	» Իսհագլու »	6	40
8	45	» Խասսիւն »	6	15
9	16	» Աք Շէհիր »	5	53
9	48	» Ազարի Քէօյ »	5	13
10	30	» Ջավուշճը Քէօյ »	4	35
11	8	» Իլկին »	4	3
11	55	» Գատըն-Խանը »	3	9
12	50	» Սէրայ-Էօնի »	2	27
1	22	» Մէյտան »	1	47
2	22	» Բունար-Պաշը »	12	42
3	—	ժմ. Գոնիա մկն.	12	—
իրկն.			առ.	

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու ժ.	ԵՐԹ վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրկն. ժ.	ԴԱՐՁ վ.
1	—	մկն. Էսկի Շէհիր ժմ.	11	—
1	44	» Աք Պունար »	10	18
2	24	» Ալբիւ Քէօյ »	9	46
3	4	» Պէյլիք Ախուր »	8	58
4	9	» Սարիքէօյ »	8	1
4	58	» Պիշէր »	7	4
5	35	» Մասիլէր »	6	27
6	9	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	6	—
7	3	» Պօլաթլը »	5	16
8	21	» Մալը Քէօյ »	3	19
9	15	» Սինճան Քէօյ »	2	47
10	—	ժմ. Էնկիւրի մկն.	2	—
իրկն.			առ.	

ԱԼԱԵՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 324 խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 323 խառն Իրկն. ժ.	վ.
2	35	12	45	մկն. Ալաեունտ ժմ.	2	—	12	5
2	55	1	5	ժմ. Քէօթահիա մկն.	1	40	11	4

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 421 Խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 423 Խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 422 Խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 424 Խառն Իրկն. ժ.	վ.
4	37	6	12	մկն. Համիտիէ ժմ.	5	25	7	5
4	35	6	30	ժմ. Ատա-Բազար մկն.	5	43	7	23